

SAMLINGAR

UTGIFNA AF

SVENSKA FORNSKRIFT-SÄLLSKAPET

FORNSVENSK BIBLIOGRAFI

S U P P L E M E N T

FORNSVENSK BIBLIOGRAFI

S U P P L E M E N T

FÖRTECKNING

ÖFVER

SVERIGES MEDELTIDA BOKSKATT PÅ MODERSMÅLET

1901—1917

SAMT DÄRTILL HÖRANDE

LITTERÄRA HJÄLPMEDEL

JÄMTE BIHANG: KALENDARIVM SVEDICVM

UTARBETADE AF

ROBERT GEETE

STOCKHOLM 1919

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

181840

FÖRETAL.

Hufvudskriften till föreliggande Supplement utkom i början af år 1903. Nämnda publikation inleddes med ett Företal, hvares innehåll har sin tillämpning äfven på detta Supplement. I stället för att ännu en gång upprepa de råd och anvisningar vid arbetets begagnande, som där införts, hänvisas läsaren till nämnda företal. Här må endast ett och annat tilläggas såsom komplettering af det där anförda. Hufvudskriften afsåg, såsom där nämnes, att med möjligaste fullständighet förteckna både den medeltidslitteratur och de litterära hjälpmedel till densammas belysande, som utkommit t. o. m. år 1900. Hvad som därtill kunnat medtagas af litteraturen från de närmast följande två åren var endast det inskränkta material, som kunde infickas under arbetets slutförande, medan sättningen (påbörjad i april och avslutad i november 1902) redan var i full gång. Hvad som saknas i den första volymen af litteratur från den nämnda tvåårsperioden, får alltså sökas i detta Supplement, med hvares färdigställande man gör sig förhoppning om relativ fullständighet för tiden t. o. m. 1917. Hvad litteraturen från 1918 vidkommer, så gäller om dess tillgodogörande ungefär

detsamma som om åren 1901—1902, och af 1919 års litteratur har ingenting kunnat inflyta, enär tryckningen — så när som på registren och kalendariet — var slutförd redan i febr. d. å. Vissa af hufvudskriftens artiklar, som genom senare utredningar eller af andra skäl tarfvat omredigering eller tillägg, äro till behöfliga delar omarbetade i Supplementet, och ett sådant förfarande faller lätt i ögonen genom en vid artikelns nummer tillfogad asterisk (*). För öfrigt har hvarje artikel i Supplementet som avsluter sig till en med samma titel i hufvudskriften, jämte sitt nummer i Supplementet försetts med ett dylikt inom parentes, hvilket hänvisar till dess plats i den nämnda föregångsskriften.

I Supplementet är liksom förut anordningen inom afdelningen **B** sådan, att en författares samtliga artiklar inom en viss grupp i regel förtecknats i alfabetisk följd (om de härvid tillämpade bibliografiska principerna se det förra Företalet — 1903. — s. VI o. f.). Endast i fråga om några viktigare och alstringsrikare författares skrifter (af till stor del beslätadt innehåll) har det ansetts ändamålsenligt att vidtaga en kronologisk anordning (liksom i hufvudskriften), hvarom vid hvart särskildt tillfälle underrättelse lämnas i en not. Så har t. ex. förfarits med bl. a. *Birgitta-litteratur* (s. 145—50) och med följande författare: *E. Hellquist* (s. 186 o. f.), *T. E. Karsten* (s. 188 o. f.), *Ax. Kock* (s. 168 o. f. samt 176 o. f.), *Hj. Lindroth* (s. 191 o. f.), *J. Nordlander* (s. 194 o. f.), *Ad. Noreen* (s. 195 o. f.), *J. Sahlgren* (s. 198 o. f.) och *R. Saxén* (s. 199 o. f.). Registren äro inrättade efter alldeles samma principer som i det föregående

arbetet (se närmare härom det förra Företalet s. VI o. f.).

Vid slutet af närvarande bibliografi har tillfogats ett *Kalendarium Svecicum* för Sveriges medeltid, en hjälpredda, hvars behöflighet torde vara erkänd och yttermera styrkes af ingångna påstötningar från intresserade forskare.

Till sist har jag att frambära min uppriktiga erkänsla för ifrån många håll visadt intresse för mitt arbete. Särskildt vill jag egna ett varmt tack åt Riksbibliotekarien ISAK COLLIJN, som med stor välvilja följt detsamma och lämnat värdefulla bidrag. Ett uppriktigt tack äfven till min f. d. kollega Förste bibliotekarien EMIL HAVERMAN för verksamt bistånd vid korrekturläsningen.

Stockholm den 15 februari 1919.

R. G.

INNEHÅLLSÖFVERSIKT.

A. Fornsvenska texter.

I. Litterära texter.

	N:o.
1. Allmänna samlingar. (Poesi och prosa.)	(N:o 841—848 a.)
a. Codex-editioner	841—843.
b. Läseböcker och utdrag	(N:o 844—848 a.)
α. Fornsvenska texter	844—848 a.
β. Nysvenska öfversättningar	— —
2. Rimverk	(N:o 849—880.)
a. Samlingar. (Blandad andlig o. världslig poesi.)	— —
b. Andliga kväden (med psalmer, rimmade böner o. d.)	(N:o 849—855.)
α. Till Kristus, Jungfru Maria o. helgonen	849—851.
β. Andra andliga dikter	852.
γ. Psalmer	853.
δ. Rimmade böner	854—855.
c. Rimkrönikor o. historiska dikter	(N:o 856—866.)
α. Samlingar	— —
β. Regentkrönikor	856—858.
γ. Biskopskrönikor	859.
δ. Legendariska krönikor	— —
ε. Historiska dikter o. visor	860—866.
d. Rimmade romaner o. sagor	(N:o 867—871.)
α. Samlingar	867.
β. Enskilda verk	868—871.
e. Världsliga dikter, visor o. rim	872—877.
f. Quasi-dramatik. (»Samtal».)	878.
g. Folkvisor (från medeltiden). Samlingar	879—880.
3. Prosaverk	(N:o 881—1018.)
a. Samlingar. (Blandade prosaverk.)	881—884.
b. Bibeln o. bibliska berättelser	
α. Samlingar	— —
β. Särskilda bibelböcker	— —

Innehållsöfversikt.

	N:o.
c. Legender o. helgonbiografier	(N:o 885—906.)
α. Samlingar. (Vitæ sanctorum)	885—889.
β. Legender om Jesu lefverne (passion o. s. v.)	890—895.
γ. Maria-legender	896—899.
δ. Enskilda helgon o. andra personer	900—906.
d. Kyrko- o. klosterbruk (med klosterregler). (N:o 907—916.)	
α. Samlingar	— —
β. Enskilda skrifter	907—916.
e. Uppbyggelseskrifter, homilier, uppenbarelser o. böner	(N:o 917—970.)
α. Samlingar	917—924.
β. Enskilda skrifter	925—970.
f. Skrifter af historiskt, politiskt, biografiskt o. geografiskt innehåll	971—985.
g. Prosaromaner, sagor o. berättelser	(N:o 986—992.)
α. Samlingar	— —
β. Enskilda stycken	986—992.
h. Lefnadsvishet o. ordspråk	993—996.
i. Medicin med besvärjelser o. prognostica. (N:o 997—999.)	
α. Samlingar	— —
β. Enskilda skrifter	997—999.
k. Ekonomi o. teknologi	(N:o 1000—1015.)
α. Samlingar	1000.
β. Enskilda stycken	1001—1015.
l. Ordsamlingar o. glossor	1016—1018.

II. Lagar, rätter och stadgar.

1. Samlingar	— —
2. Landskapslagar	1019—1032.
3. Allmänna landslagar	1033—1034 a.
4. Stadslagar	1035.
5. Gårdsrätter	1036—1036 c.
6. Gillestadgar, skråordningar o. d.	(N:o 1037—1038.)
a. Samlingar	— —
b. Enskilda gillen	1037.
c. Enskilda skrän	1038.
7. Offentliga stadgar o. urkunder. (Förordningar, traktater, privilegier o. d.)	(N:o 1039—1081.)
a. Samlingar	1039—1042.
b. Enskilda stadgar o. d.	1043—1081.
8. Diverse stadgar	1082—1092.

Innehållsöfversikt.

III. Handlingar. (Diplom, bref, testamenten o. d.)

	N:o.
1. Samlingar. (Diplomatarier, registraturer, kopiaöcker, brefsamlingar o. d.)	(N:o 1093—1120.)
a. Allmänt	1093—1107.
b. Angående särskilda landsdelar o. orter	1108—1120.
2. Enstaka aktstycken	1121—1215.

B. Litterära hjälpmedel.

I. Paleografi, paleotypografi, bokväsen o. bildkonst samt kronologi	1187—1267.
II. Bibliografi	(N:o 1268—1391.)
1. Allmänt med bio-bibliografi	1268—1353.
2. Facklitteratur-förteckningar	1354—1361.
3. Arkiv- o. bibliotekshistoria. Allmänt.	1362—1374.
4. Särskilda arkiv o. bibliotek. (Historia o. bibliotekskataloger)	1375—1386.
5. Handskriftsförteckningar	(N:o 1387—1391.)
a. Samlingar o. allmänt	1387—1388.
b. Särskilda arkiv (efter ort)	1389—1391.
III. Lärda sällskap o. institutioner samt tidskrifter (N:o 1392—1434.)	
a. Allmänt	1392—1400 a.
b. Särskilda institutioner (efter ort)	1401—1417.
c. Tidskrifter (alfab.)	1418—1434.
IV. Sammelverk, festskrifter o. encyklopedier	1434 a—1448.
V. Medeltidsbiografi o. -genealogi	(N:o 1449—1609.)
a. Samlingar	1449—1471.
b. Enskilda personer o. släkter (alfab.)	1472—1609.
VI. Språkvetenskap	(N:o 1610—2037.)
1. Inledande o. språkhistoria	1610—1645.
2. Grammatik (allmänt)	1646—1655.
3. Ljud- o. formlära	1656—1721.
4. Syntax	1722—1727.
5. Ord- o. texttolkning	1728—1815.
6. Namnlära. (Ort-, folk- o. personnamn.)	1816—2028.
7. Ordböcker o. ordlistor (med rimlistor)	2029—2037.
VII. Verslära	2038—2043.
VIII. Litteraturhistoria	2044—2080.
IX. Historia (med kulturhistoria) o. statsrätt	2081—2224.
X. Kyrkohistoria	2225—2296 b.

Innehållsöfversikt.

	N:o
XI. Kloster- o. ordenshistoria	(N:o 2297—2358.)
1. Allmänt	2297—2300.
2. Särskilda ordnar	(N:o 2301—2358.)
a. Birgittinorden. (Ordo S. Salvatoria.)	2301—2337.
b. Cisterciensorden	2338—2348.
c. Dominikanorden	2349—2352.
d. Franciskanorden	2353—2356.
e. Johannitorden	2357—2358.
XII. Topografi	2359—2379.
XIII. Rättshistoria o. förvaltning	2380—2457.
Tillägg och rättelser	S. 252—257.

Register.

I. Citerade handskrifter	S. 261—265.
II. Innehållsregister	266—293.

Bihang.

Kalendarium Svecicum. Normalkalendarium för Sveriges medeltid	S. 295—323.
--	-------------

A.

FORNSVENSKA TEXTER.

I. Litterära texter.

1. Allmänna samlingar. (Poesi och prosa.)

a. Codex-editioner.

841 (1).¹⁾ Svenska Fornskriftsällskapet.

- 1) Samlingar utgifna af S—F—. D. 23: 4—5, 27, 36—45 (forts.). Sthlm 1904—18. 8:o.
23. Svenska medeltids-postillor. D. 4—5. Utg. af R. Geete. 1905—10. 8:o. (Se N:o 923.)
27. SÖDERWALL, K. F., Ordbok öfver svenska medeltidsspråket. 1884—1918. 4:o. (Se B N:o 2036.)
36. Skrifter till uppbyggelse. Utg. af R. Geete. 1904—05. 8:o. (Se N:o 924.)
37. Södermannalagen efter cod. Havn. Ny Kgl. Samling. 4:o. N:o 2237. Utg. af K. H. Karlsson. 1904. 8:o. (Se N:o 1026, ed. c.)
38. Svenska böner från medeltiden. Utg. af R. Geete. 1907—09. 8:o. (Se N:o 917.)
39. Upplands lagmansdombok 1490—1494. Utg. af K. H. Karlsson. 1907. 8:o. (Se N:o 984.)
40. Arfstvisten emellan Erik Eriksson Gyllenstjerna och Ture Turesson Bjelke. Utg. af K. H. Karlsson. 1908. 8:o. (Se N:o 971.)
41. Östgötalagens 1300-talsfragment. Utg. af J. E. Olson. 1911. 8:o. (Se N:o 1032, ed. l.)

¹⁾ Siffran inom parentes hänvisar till Fornsv. bibliografi (hufvudskriften), 1903.

42. J. Th. Bureus, den svenska grammatikens fader. Utarb. af Hj. Lindroth. 1911, 12. 8:o. (Se B N:o 1280.)
43. PEDER MÅNSSONS skrifter på svenska. Utg. af R. Geete. 1913—15. 8:o. (Se N:o 884.)
44. Studier i utgivna fornsvenska handskrifter av Nat. Beckman. 1917. 8:o. (Se B N:o 1612.)
45. Latinskt-svenskt glossarium efter cod. Ups. C 20. Utg. af E. Neuman. H. 1. 1918. 8:o. (Se N:o 1016.)

II) Småstycken på forn svenska. Andra serien. Saml. af R. Geete. Sth. 1900—16. 8:o. [Utg. såsom bilagor till sällskapets årsberättelser.] (Se N:o 843.)

III) Bibliografi.

2. GEETE, R., Fornsvensk bibliografi. Förteckning öfver Sveriges medeltida bokskatt. . . . Sth. 1903. 8:o. (Se B N:o 1293.)

842. Nyfunna fragment af fornsvenska handskrifter bland räkenskapsomslagen i Kammararkivet. Utg. af Isak Collijn. Upps. 1913. 8:o. — 19 s. Sep. ur Samlaren 34 (1913), s. 275—93.

- Inneh.* 1. Fragment af det Fornsvenska legendariet. S. 275—78 (resp. 1—4). — (Se N:o 888.)
2. Fornsv. dikt om Christi uppståndelse. S. 278—81 (resp. 4—7). — (Se N:o 850.)
  3. Fragment af en fsv. bearbetning af Catholicon. S. 282—89 (resp. 8—15). — (Se N:o 1017.)
  4. Fragment af en fsv. postilla. S. 290—93 (resp. 16—19). — (Se N:o 963.)

Jfr I. Collijn, Redogörelse för. . . i Kammararkivet o. Riksarkivet verkställd undersökning ang. äldre arkivalieomslag avgiven . . . 1914, s. 62—65. (Se B N:o 1222.)

843 (6). Småstycken på forn svenska. Andra serien. Saml. af R. Geete. Sth. 1900—16. 8:o. — (5), 366 s. = SFSS. Bil. till sällskapets årsmöten 57 (1900) — 73 (1916).

Inneh.

1. Den vises sten. 1900. (Se N:o 98.)
2. Nio kapitel ur H. Birgittas uppenbarelser (fr. 1385). 1901. (Se N:o 286, ed. f.)

3. Två svenska rimdikter från medeltiden. 1902. (Se N:o 14.)
4. Åbo klockarelag och Fragment af en svensk gillestadga. 1903. (Se N:is 1083, ed. b; och 1037.)
5. Ordning vid abbedisseval i Vadstena kloster. 1904. (Se N:o 1091.)
6. Ordning vid val af confessor generalis i Vadstena kloster. 1905. (Se N:o 1090.)
7. Handlingar på svenska rörande »Vårfrupänningen» till Vadstena klosterns byggnad och underhåll. 1906. (Se N:o 1116.)
8. Stadga af år 1443 för Vadstena klosterns ekonomi. 1907. (Se N:o 1085.)
9. Privilegie- och skyddsbref för Vadstena kloster utfärdade af k. Kristofer 1442 och 1444. 1908. (Se N:o 1119.)
10. Biskop Nils' visitationsstadga för Vadstena kloster jan. 1448. 1909. (Se N:o 1089.)
11. Tvänne stadgar rörande förbättrad observans inom Vadstena kloster. 1910. (Se N:o 1120.)
12. Nio handlingar rörande Vadstena klosterns fridlysta område, dess inhägnad, tomter och byggnad samt frihet från inträng. 1911. (Se N:o 1118.)
13. Ett fragment af Upplandslagens ärdabalk från förra hälften af 1300-talet. Med faksimil. 1912. (Se N:o 1027, ed. h.)
14. Om trädplantering, beredning af mjöd, claret och salvieöl, matsedlar från olika land samt om brännvins nytta. 1913. (Se N:o 1000.)
15. Fyra handlingar rörande Vadstena klosterns privilegier (1440 o. 1458), abbedissans årliga redovisning och klosterfolkets tariff af kost och föda. 1914. (Se N:o 1117.)
16. Vadstenabrodern Peder Månssons bref på svenska från Rom till Vadstena kloster 1508—1519. 1915. (Se N:o 1104.)
17. Ceremonielet vid nunneinvigning i Vadstena kloster. 1916. (Se N:o 913.)

Om begagnade handskrifter se de särskilda titlarna.

b. Läseböcker och utdrag.

a. Fornsvenska texter.

- 4 (7). Altschwedisches Lesebuch, mit Anmerkungen und Glossar von Ad. Noreen. 2:e Aufl. Sth. 1904. 8:o. — 8, 184 s.

Inneh. = förra uppl., utgör 33 n:r.

845. Handbok i svensk vitterhet, till skolornas tjänst utgifven af C. K. S. Sprinchorn. 1. Svenska vitterheten intill 1800-talet. Sth. (tr. Lund) 1889. 8:o. — VIII, 328 s. *Inneh.* S. 38—64, med rubrik: Första tidevarvet från äldsta tider till omkr. 1526, upptager med fav. text (utan öfvers.) följande stycken: 1. Ur Magnus Erikssons Landslag (s. 40—41). — 2. Ur Konunga- o. höfvingastyrelsen (s. 41—42). — 3. Ur H. Birgittas uppenbarelser (s. 43). — 4. Ur Erikskrönikan: Nyköpings gästabad (s. 44—48). — 5. Biskop Thomas' Friheten (s. 49—50). — 6. Densammes Troheten (s. 50—52). — 7. Psalm: »Then signadhe dagh» (s. 52—53). — 8. Ur Reuterdahls Ord-språk (s. 54). — 9. St Görans saga (s. 54—56). — 10. Slaget vid Brunkeberg 1471 (s. 56—59). — 11—15. Fem folkvisor (2 ur Harald Oluffsons visbok o. 3 efter Geijer-Afzelius; s. 59—64).
846. Isländsk och fornsvensk litteratur i urval. Läsebok för skola och hem af Richard Steffen. Sth. 1905. 8:o. — 323 s. Afdeln. »Ur den fornsv. litteraturen» upptager s. 159—314. *Inneh.* fornsv. texter, oftast med nysv. öfvers. eller enbart det senare, ur följ. skrifter. 1. Landskapslagar: äldre Västgötalagen, Upplandslagen, Östgötalagen, Dalalagen, Hälsingelagen, Gotlands-lagen (s. 172—86). — 2. Ur H. Birgittas uppenbarelser (s. 187—93). — 3. Legender (s. 194—212). — 4. Riddardiktning: ur Ivan Lejonriddaren (s. 213—38), Namnlös o. Valentin (s. 238—44). — 5. Folkvisor (s. 245—99). — 6. Biskop Thomas: »Friheten» o. »Engelbrekt» (s. 300—05). — 7. Rimkrönikor: ur Erikskrönikan (s. 306—12) o. Karlskrönikan (s. 312—14).
- 2:a uppl. Sth. 1910. 8:o. — 334 s. »Ur den fornsv. litt.» upptager s. 159—330. *Inneh.* = föreg. uppl. med tillägg af utdrag ur Didrikskrönikan (s. 242—48) samt ur Konunga och höfvinga styrelse (s. 325—30), bägge endast i nysv. öfvers.
- 847 (8). Läsebok i svensk litteratur, utg. af E. Hildebrand. Afd. 1. Katolska tiden . . . 2:a uppl. Sth. 1904. 8:o. — S. 1—37. *Inneh.* = föreg. uppl., utgöres af utdrag jämte nysv. öfvers. af 13 nr.
848. Svensk vitterhet för skola och hem. H. 1. Katolska tiden. Utg. af Ernst Lagus. H:fors 1906. 8:o. — VII, 81 s.

- Inneh.* dels fav. texter, med eller utan nysv. öfvers., dels enbart nysv. öfvers., näml. 1. Landskapslagar: äldre Västgötalagen, Upplandslagen, Hälsingelagen (s. 5—8). — 2. Flores o. Blanzafior (s. 9—21). — 3. Legender (s. 22—40). — 4. Ur Erikskrönikan (s. 40—51). — 5. Ur H. Birgittas uppenbarelser (s. 52—58). — 6. Medeltida ordspråk (s. 61—62). — 7. Biskop Tomas' visor: »Friheten» o. »Engelbrekt» (s. 63—68). — 8. Herr abboten (s. 69—70). — 9. Morgonpsalm: »Then signade dag» (s. 71—73). — 10. Julpsalm (lat. o. sv.; s. 74). — 11. Skolvisa (lat. m. nysv. öfvers.; s. 75—77). — 12. Visan om Brunkebergs slag 1471 (s. 77—79). — 13. Gilles- eller skälverser (s. 79—80). — 14. En svensk man: »Vare skal mader» (s. 80—81).
- 48 a. Ur vår äldsta historiska bok [Västgötalagen]. Valda historiska texter med anmärkningar utgivna av Nat. Beckman. Med 16 fig. Sth. 1912. 8:o. — 100, (1) s. *Inneh.* fav. lagtexter med ordagrann öfvers., kritiska anmärkningar o. förklaringar. *Rec. S. T[unber]g* i (Sv.) Hist. tidskr. 33 (1913) s. 156—57.

2. Rimverk.

b. Andliga kväden (med psalmer, rimmade böner o. d.).

α. Till Kristus, Jungfru Maria och helgonen.

849. Kristi lärdomar.

Concilia Christi. (*Inc.*: »Widersägh egith vilia och fränder.») 10 r.

Hdskr. Cod. Ups. C 50 (detta st. fr. sen. h. 1400-t.).

Edit. R. Geete, Skrifter t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 242—43.

850. Kristi uppståndelse.

Fragment af en dikt om Kristi uppståndelse. 90 r.

Hdskr. Två perg.-blad (f. d. räkenskapsomslag i Kammararkivet) i K. Bibl., fr. senare hälft. af 1300-talet.

Edit. I. Collijn, Samlaren 34 (1913) s. 278—81. Äfv. sep. s. 1—4.

Jfr *Collijn*, Redogörelse ... 1914 (se B N:o 1222) s. 68 f., och K. Bibls årsberätt. för 1915, s. 12 f.

851 (22). Marias sju fröjder.

vij fryghde marie. (*Inc.*: »Glädz maria modhir...»)

Hdskr. 4 olika uppteckningar, hvardera i en *hdskr.* — — —

C. Cod. Ups. C 480 (fr. midt. 1400-t.) med många dånimer. — D. Cod. Ups. C 68 (fr. börj. 1500-t.). Liknar närmast cod. B. Outgifven.

Edit. — — —

β. Andra andliga dikter.

852. Tio Guds bud.

Precepta exodj. (*Inc.*: »Bidh til en sannan gudh och haff han käran.») 10 r.

Hdskr. Cod. Ups. C 50 (detta st. fr. sen. h. 1400-t.).

Edit. R. Geete, Skrifter t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 242.

γ. Psalmer.

853 (33). Psalm.

(*Inc.*: »Then signadhe dagh ther jak nw se.») 64 r.

Hdskr. — — —

Edit.

a) E. G. Klemming — — —

b) C. Sprinchorn, Handbok i sv. vitt. 1, 1889, s. 52—53. (Eft. ed. a.)

Utdr. a) E. Hildebrand, Läseb. i sv. litt. 1, 1897, s. 19—20. — 2:a uppl. 1904.

b) E. Lagus, Sv. vitterh. f. skola o. hem 1, 1906, s. 71—73.

δ. Rimmade böner.

854 (36). Bön till Jesus.

— — —

Hdskr. A. Cod. Holm. A 43 — — — B. Cod. Giessen 881, 8:o (fr. börj. 1500-t., ej före 1506), Vadst.-hdskr., okänd för Klemming.

Edit. G. E. Klemming — — —

855. Bön till Jesu lekamen.

(*Inc.*: »Heel gudz likame aff Maria föder.») 4 r.

Hdskr. Cod. Ups. C 475 (fr. omkr. år 1500).

Edit. R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, Inledn. s. LVII.

α. Rimkrönikor och historiska dikter.

β. Regentkrönikor.

856 (48). Erikskrönikan.

1) Gamla eller Erikskrönikan (ss. själfständigt verk; förf. omkr. 1320 ...).

Utdr. — — —

- b) E. Hildebrand, Läseb. i sv. litt. 1, 1897, s. 24—26. — 2:a uppl. 1904.
 c) C. Sprinchorn, Handbok i sv. vitt. 1, 1889, s. 44—48.
 d) R. Steffen, Isl. o. fsv. litt. i urval, 1905, s. 306—12. — 2:a uppl., 1910, s. 310—21.
 e) E. Lagus, Sv. vitt. f. skola o. hem 1, 1906, s. 40—51.
 f) P. G. Berggren, Sv. hist. enl. samtida skildr. [3], 1907, s. 3—33.

Jfr — — —

G. Cederschiöld, Rimlista till ... Erikskrönikan, 1903. (Se B N:o 2039.)

—, Något om rimmen i Erikskrönikan, 1911. (Se B N:o 2038.)

H. Pipping, Ännu något om rimmen i Erikskrönikan, 1911. (Se B N:o 2043.)

N. Beckman, Några iakttagelser rör språket i Erikskrönikan, 1914. (Se B N:o 1611.)

857 (50). Karlskrönikan.

Nya eller Karlskrönikan; skr. vid år 1452.

Utdr.

- a) A. Noreen, Altschwed. Leseb., 1892—94, s. 81—82. — 2:te Aufl. 1904.
 b) E. Hildebrand, Läseb. i sv. litt. 1, 1897, s. 26—29. — 2:a uppl. 1904.
 c) R. Steffen, Isl. o. fsv. litt. i urval, 1905, s. 312—14. — 2:a uppl., 1910, s. 322—24.

Utdr. i nysv. öfvers. A. Lundegård, Om Engelbrekt, Erik Puke o. Karl Knutsson som blef kung, 1913, s. 39—134. (Se B N:o 2160.)

858 (53). Sturekrönikorna.

Jfr Th. Hjelmqvist, Rättelser o. förklar. t. fsv. texter, 1913, s. 24. (Se B N:o 1752.)

γ. Biskopskrönikor.

859 (55). Skara biskopskrönika.

Chronicon rhythmicum episcoporum Scarensium ...

Hdskr. — — — C, den ena af de hdskr. Benzelius använde för sin edit., är ej förlorad, utan finnes numera i K. Bibl., sedan den successive tillhört Antäkv.-arkivet och Riksarkivet. Den är en pp.-hdskr. i 4:o om 14 sid., afskrift fr. sl. 1500-t. (1580- ell. 90-talet).

Jfr N. Beckman, Ett par ord om Skara biskopskrönika, 1911. (Se B N:o 1449.)

ε. Historiska dikter och visor.

860 (58). Brännkyrkaslaget (1518).

Edit. — — —

- d) Noreen-Lundell, K. Bibl:s visbok i 8:o, 1903—06, s. 42—44. (= Skr. utg. af Sv. Litt.-sällsk. 7: 6, s. 152—54.) — Äfv. i Sv. landsm. Bih. 3, 1904—07, s. 152—154. (Efter B.)
 e) Noreen-Grape, Stjerneldska handskriftens (E 133) visor, 1917, s. 11—13. (= Skr. utg. af Sv. Litt.-sällsk. 7: 9, s. 93—95. (Efter C.)

861 (59). Brunkebergsslaget (1471).

Hdskr. — — — En tredje uppteckning (C) är bevarad i cod. Ups. E 133 (Stjernelds saml., fr. sl. 1500-t.).

Edit. — — —

- d) C. Sprinchorn, Handbok i sv. vitt. 1, 1889, s. 56—59. (Eft. ed. c.)
 e) Noreen-Lundell, K. Bibl:s visbok i 8:o, 1903—06, s. 38—41 (eft. uppteckn. A) o. s. 45—48 (eft. B). (= Skr. utg. af Sv. Litt.-sällsk. 7: 6, s. 148—51 o. 155—58.) — Äfven i Sv. landsm. Bih. 3, 1904—07 (m. samma pag.).

- f) Noreen-Grape, Stjerneldska handskriftens (E 133) visor, 1917, s. 13—16. (= Skr. utg. af Sv. Litt.-sällsk. 7: 9, s. 95—98.) (Eft. C.)

Utdr. E. Hildebrand, Läsebok — — — 2:a uppl., 1904. (Efter ed. c.)

Utdr. i nysv. öfvers. E. Lagus, Sv. vitt. f. skola o. hem 1, 1906, s. 77—79.

862 (61). **Om ett gyllene år.**

Jfr *Th. Hjelmqvist*, Rättelser o. förklar. t. fsv. texter, 1913, s. 26. (Se B N:o 1752.)

863 (62). **Om konung Kristiern II.**

(Tilllägg till yngsta red. af Sturekrönikorna.)

Hdskr. — — — Utom de nämnda finnes ännu en afskr., hvars red. närmast, ehuru med betydliga afvikelser, stämmer med cod. C, näml. (E) cod. Ups. E 133 (Stjernelds saml.), bl. 39—47, fr. sen. h. 1500-t. Rubriken lyder där: »Danske kong Cristierns regemente som kallas kong klippingh». Klemming har vid sin utgifning af dikten i Sv. medelt. rimkr. 3 ej använt denna text.

Jfr *Noreen-Grape*, Stjerneldska hdskrs (E 133) visor (= Skr. utg. af Sv. Litt.-sällsk. 7: 9), Upps. 1917, s. 4.

864 (63). **THOMAS, Engelbrektsvisan.**

Engelbrekt och Karl Knutsson, 1437. (*Inc.* »Thet war en man han heet Engilbrikt.»)

Utdr. — — —

β) E. Hildebrand, Läseb. i sv. litt. 1, 1897, s. 29—30. — 2:a uppl. 1904.

γ) R. Steffen, Isl. o. fsv. litt. i urval, 1905, s. 302—05. — 2:a uppl., 1910, s. 306—09.

δ) E. Lagus, Sv. vitt. f. skola o. hem 1, 1906, s. 65—68.

865 (64). **Thord Bondes mord (1456).**

Edit.

- d) Noreen-Lundell, K. Bibls visbok i 8:o, 1903—06, s. 49—50. (= Skr. utg. af Sv. Litt.-sällsk. 7: 6, s. 159—60.) — Äfv. i Sv. landsm. Bih. 3, 1904—07 (m. samma pag.) (Eft. cod. A.)

e) P. G. Berggren, Sv. hist. enl. samtida skildringar [3], 1907, s. 66—67.

- f) Noreen-Grape, Stjerneldska handskriftens (E 133) visor, 1917, s. 17—18. (= Skr. utg. af Sv. Litt.-sällsk. 7: 9, s. 99—100.) (Eft. cod. B.)

866 (65). **Visbystriden** (»Gotlandsvisan») (1449).

Edit.

- e) Noreen-Lundell, K. Bibls visbok i 8:o, 1903—06, s. 50—58. (= Skr. utg. af Sv. Litt.-sällsk. 7: 6, s. 160—68.) — Äfven i Sv. landsm. Bih. 3, 1904—07 (m. samma pag.)

f) Noreen-Grape, Stjerneldska handskriftens (E 133) visor, 1917, s. 18—26. (= Skr. utg. af Sv. Litt.-sällsk. 7: 9, s. 100—08.) (Eft. cod. B.) — Första versen med musiknoter å s. 26 (resp. 108).

d. Rimmade romaner och sagor.

α. Samlingar.

867 (66). **Eufemiavisorna.**

Jfr — — —

G. Cederschiöld, Rimlista till Eufemiavisorna . . ., 1903. (Se B N:o 2029.)

β. Enskilda verk.

868 (67). **Alexander Magnus.**

Jfr — — —

Th. Hjelmqvist, Rättelser o. förklar. t. fsv. texter, 1913, s. 1—24. (Se B N:o 1752.)

869 (68). Flores och Blanzeflor.

Utdr. — — —

b) E. Hildebrand, Läseb. i sv. litt. 1, 1897, s. 21—24.
— 2:a uppl. 1904.

c) E. Lagus, Sv. vitt. f. skola o. hem 1, 1906, s. 9—21.

Jfr J. E. Olson, Studier över rimmen i den fsv. Flores o. Blanzeflor, 1912. (Se B N:o 2042.)

—, Textkrit. studier över den fsv. Flores o. Blanzeflor, 1915. (Se B N:o 1796.)

870 (69). Härtig Fredrik af Normandie.

Jfr A. Lütjens, Herzog Friedrich von der Normandie. Ein Beitrag zur Gesch. der deutschen u. schwedischen Literatur des Mittelalters, 1912. (Se B N:o 2064.)

871 (70). Ivan Lejonriddaren.

Utdr. R. Steffen, Isl. o. fsv. litt. i urval, 1905, s. 213—38. — 2:a uppl., 1910, s. 219—35.

e. Världsliga dikter, visor och rim.

872 (87, 88). PEDER MÅNSSON, Förspråk.

Åtta rimmade inledningar till följande skrifter: 1. Läkebok (50 rader). — 2 o. 3. Stridskonst (2 st., resp. 85 o. 20 r.). — 4. Stridslag (34 r.). — 5. Bondakonst (88 r.). — 6. Ädelstenars bearbetning (24 r.). — 7. Bergsmanskonst (42 r.). — 8. Barnabok (72 r.). Jfr de särskilda rubrikerna.

Hdskr. A. Cod. Holm., 16:o, P. M:s orig.-hdskr. (inneh. mest latin, blott ett par st. på sv.), skriven i Rom 1514—22. — B. Cod. Holm., 16:o, P. M:s orig.-hdskr., »liber B», skr. i Rom år 1516 o. ff. — C. Cod. Line. J. 8, 16:o, P. M:s orig.-hdskr., »liber C», skr. i Rom 1522. — D. Cod. Ups. V 138, afskr. fr. sl. 1500-talet.

Edit.

a) N:o 1 o. 3 (bägge efter cod. C): S. Lagerbring i Saml. af åtskill. handl. ... i sv. hist. D. 1 [1750-t.] s. 15—17 (N:o 1) o. 19—20 (N:o 3).

b) N:o 1, 3, 4 (efter cod. C), 7 o. 8 (efter cod. D): G. E. Klemming, Sv. medelt. dikter (SFSS. 25), 1881—82, s. 475—76 (N:o 1), 477 (N:o 3), 478—79 (N:o 4), 483—84 (N:o 7) o. 480—82 (N:o 8).

c) N:o 5 (»Bodom»; efter cod. B): L. Daae, (Sv.) Hist. tidskr. 8 (1888) s. 168—70.

d) N:o 1: A. Noreen, Altschwed. Leseb., 1892—94, s. 107—09. — 2:te Aufl. 1904.

e) N:o 2, 3, 5—8 (N:o 2, 5, 6 eft. cod. B; N:o 3 eft. cod. C; N:o 7, 8 eft. cod. D): R. Geete, P. Månssons skrifter på sv. (SFSS. 43), 1913—15, s. 119—21 (N:o 2), 172—73 (N:o 3), 191—94 (N:o 5), 501—02 (N:o 6), 591—92 (N:o 7) o. 655—57 (N:o 8).

873 (90). Schacktafvels lek.

Skافتavils lek. (Inc.: »J gudz nampn oc til hans loff.»)

Jfr Th. Hjelmqvist, Till Schacktafvels lek, 1911. (Se B N:o 1756.)

874 (91). Skälverser.

1. S. Annas skål. — 2. Brudgummens d:o. — 3. Brudens d:o. — 4. Glädjens d:o. Tills. 17 r.

Edit.

a) G. E. Klemming — — —

b) E. Lagus, Sv. vitt. f. skola o. hem 1, 1906, s. 79—80. (Eft. edit. a.)

875 (93). En svensk man.

(Inc.: »Ware skall madher motteligha gladher.») 12 r.

Edit.

a) G. E. Klemming — — —

b) E. Lagus, Sv. vitt. f. skola o. hem 1, 1906, s. 81. (Eft. edit. a.)

876 (94). THOMAS, **Friheten.**Om Friheten. (*Inc.*: »Friheeth är thet betzta thing».)*Edit.* — — —

e) C. Sprinchorn, Handbok i sv. vitt. 1, 1889, s. 49—50.

f) R. Steffen, Isl. o. fsv. litt. i urval, 1905, s. 300—01. — 2:a uppl., 1910, s. 304—05.

g) E. Lagus, Sv. vitt. f. skola o. hem 1, 1906, s. 63—65.

Utdrag. E. Hildebrand, Läseb. i sv. litt. 1, 1897, s. 31. — 2:a uppl. 1904.877 (95). THOMAS, **Troheten.**Om troheten. (*Inc.*: »Thet märke medh sik | swa fatigh som riik».)*Edit.* — — —d) C. Sprinchorn, Handbok i sv. vitt. 1, 1889, s. 50—52. (*Eft. ed. c.*)f. **Qvasi-dramatik.**878 (102). **En syndares omvändelse.**Jfr *Th. Hjelmqvist*, Rättelser o. förklar. t. fsv. texter, 1913, s. 25—26. (Se B N:o 1752.)g. **Folkvisor (från medeltiden).****Samlingar.**

879. 1500- och 1600-talens visböcker. Bd 1—3 = H. 1—10. Utg. (1—4) af Noreen-Schück, (5—7) af Noreen-Lundell samt (8—10) af Noreen-Grape. Upps. 1884—1917. = Skr. utg. af Sv. Litteratursällsk. 7: 1—10:1.

Inneh.

1. Harald Oluffsons visbok, 1884. = Bd 1: s. 1—98.
  2. Bröms Gyllenmärs » 1887. = » » s. 99—332.
  3. Barbro Banérs » 1889. = » » s. 333—82.
  4. Pär Brahes » 1894. = » » s. 383—484.
  5. K. Bibl:s visbok i 16:o, 1900. = » 2: s. 1—106.
  6. » » i 8:o, 1904—06. = » » s. 107—269.
  7. » » i 4:o, 1912—15. = » » s. 271—418.
  8. Drottning Sofias visbok, 1916. = » 3: s. 1—81.
  9. Stjerneldska hdskrs (E 133) visor, 1917. = Bd 3: s. 83—122.
  10. Samuel Älfs visbok, H. 1, 1917. = » » s. 129—224.
- H. 1—7 äfven utgifna (med samma titel o. pag.) såsom Bihang till Sv. landsm. Bd 2—3.

I flera af dessa visböcker, särskildt N:o 6 o. 9, ingå folkvisor, som hafva sin rot i medeltiden, ehuru de bevarats endast i texter af senare data.

880. Ur någon eller några af ofvanstående samlingar äro utdrag lämnade af bl. a.

- a) C. Sprinchorn, Handbok i sv. vitt. 1, 1889, s. 59—61 (efter Harald Oluffsons visbok) o. 61—64 (efter Geijer-Afzelii samling; se N:o 103).
- b) E. Hildebrand, Läseb. i sv. litt. 1, 1897, s. 33—36. — 2:a uppl. 1904.
- c) R. Steffen, Isl. o. fsv. litt. i urval, 1905, s. 245—99. — 2:a uppl., 1910, s. 249—303.

3. Prosaverk.

a. Samlingar. (Blandade prosaverk.)

881. Guta lag och Guta saga jämte ordbok utg. . . af Hugo Pipping. Kbh 1905—07. 8:o. — (4), CXV, 72 (text), 96 (ordbok) sid. = Skr. udg. af Samf. t. udgivelse af gammel nord. litt. 33.

Hdskr. A. Cod. Holm. B 64 (fr. omkr. 1350). — B. Cod. AM. 54, 4:o (en 1587 af Dav. Bilefeld gjord afskr. af en numera förlorad hdskr. fr. 1470.)

Rec. W. Golther, i Lit.-blatt f. german. u. roman. Philol. 29 (1910), sp. 188.

882. Guterlov og Gutersaga paa Dansk ved Lis Jacobsen, f. Rubin. Kbh 1910. 8:o. — 130 s. = Skrifter udg. af Selskabet til historiske Kildeskrifters Oversættelse. 7:e Række. N:o 6.

Inneh. Indledn. (s. 5—19), Guterlov (21—113), Gutersaga (114—24) o. Ord- og Sagliste (125—30). — Endast dansk öfvers. med noter.

- 883 (111). Jöns Buddes bok.

Utdr. i nysv. öfvers. E. Lagus, Sv. vitt. f. skola o. hem 1, 1906, s. 36—40 (»Om den hel. fru Karin, S. Birgittas dotter»).

884. PEDER MÅNSSONS Skrifter på svenska. Efter handskrifter i Sthlm (2), Upps. (1) och Linköping (1), med en inledning utg. af Robert Geete. Med en pl. och många i texten tryckta fig., allt i faks. o. originalens storlek. Sth.

1913—15. 8:o. — (3), LVI, 737 s. = SFSS. 43. (= H. 143, 144, 146 o. 148.)

Inneh. 1. Sjökonsulatet. 2. Stridskonst. 3. Bondakonst. 4. Väderlekskalender. 5. Konstbok. 6. Stenbok. 7. Ädelstenars bearbetning. 8. Skinnberedning och »Sätherwärskonst». 9. Om »retrakt» m. m. (fragm.). 10. Glaskonst (fragm.). 11. Om klockors vikt och proportioner. 12. Strödda läkedområd. 13. Bihang: 1. Bergsmanskonst; 2. Barnabok.

Hdskr. Se de särskilda titlarna.

P. Månsson efterlämnade fem egenhändiga anteckningsböcker i 16:o, af hvilka endast 3 numera finnas i behåll. Utoim en, som hufvudsakligen användes för latinska afskrifter (här kallad cod. a) ägde P. Månsson fyra böcker, af honom betecknade såsom »liber A, B, C o. D». Af dessa finnas numera endast »liber B» (= Cod. Holm., f. d. tillhörig Ritter- u. Domschule i Reval) och »liber C» (= cod. Linc. J. 8) kvar, de öfriga två äro t. v. (får man hoppas!) okända. Liber B och C betecknas i ofvanstående publikation såsom cod. b och c. Återstår cod. d, en afskrift från slutet af 1500-t. af tvänne traktater, hvilka utgifvits i ett Bihang till P. Månssons skrifter (N:o 13 i ofvanstående innehållsförteckning).

Rec. N. E. H[ammarstedt] i Fataburen 12 (1917), s. 39—41.

c. Legender och helgonbiografier.

α. Samlingar. (Vite patrum.)

- 885 (127). Helige mäns lefverne jämte legender och järtecken.

Jfr Th. Hjelmqvist, Rättelser o. förklar. t. fsv. texter, 1913, s. 36—37. (Se B N:o 1752.)

- 886 (128). Järteckens bok. — — —

Utdr. i nysv. öfvers. E. Lagus, Sv. vitt. f. skola o. hem 1, 1906, s. 34—36.

- 887 (130). Ett fornsvenskt legendarium — — —

Utdr. i nysv. öfvers.

- a) R. Steffen, Isl. o. fsv. litt. i urval, 1905, s. 194—200 (2 legender). — 2:a uppl., 1910, s. 200—06.

- b) E. Lagus, Sv. vitt. f. skola o. hem 1, 1906, s. 22—26.
 c) E. Fogelklou, A. Lindblom o. E. Wessén, Legender fr. Sveriges medeltid . . . , 1917. (Se B N:o 1248.)

Jfr *H. Schück* — — —

- N. Beckman*, Några ord om det fsv. legendariet. I Samlaren 21 (1901) s. 81—84.
N. Geber, Till dateringen af det fsv. legendar. 1905. (Se B N:o 2053.)
V. Gödel, Linköpings-legendariet cod. B 70 a (= fol. 39, Kyl.), 1912. (Se B N:o 1239.)
 —, Sveriges medeltidslitteratur, 1916, s. 44—46. (Se B N:o 1240.)
C. J. G. Landtmanson — — —
O. Ottelin, Studier öfv. Cod. Bureanus 1—2, 1900, 05. (Se B N:o 1697.)
 —, Om användningen af slutartikel i Cod. Bur., 1904. (Se B N:o 1696.)

888. Legendarium (fragm.).

Inneh. Om S. Cordulas skrinläggning, om k. Arthur samt om påvarne Hilarius och Simplicius (bl. 1) äfvensom delar af S. Benedikts saga (bl. 2). Ingendera återfinnes i Cod. Bur., men väl i Cod. Bildst. (Se *Stephens*, Ett fsv. legend. 2, s. 683—88, 695—96 o. 698.)

Hdskr. Fragment, 1½ bl. à 2 sp. (24,6 × 18,6 cm.), perg., fr. börj. 1300-t., äldre än Cod. Bureanus, tillhörigt K. Bibl. (förut användt ss. räkenskapsomslag i Kammarark.).
Edit. I. Collijn, Samlaren 34 (1913) s. 275—78. (Äfv. sep.)

Jfr *I. Collijn*, Redogörelse för . . . undersökn. ang. äldre arkivalieomslag, 1914, s. 64 f. (Se B N:o 1222.)

- 889 (134). Själens tröst. Tio Guds bud förklarade genom legender — — — (Efter cod. A med var. efter B, s. 560—62; ett stycke af Inledn., s. 1—6, aftr. efter C, s. 585—90.)
Hdskr. — — — C. — — — (Ordet »obegagnadt» utgår.)
 — D. Ett fragm. af 72 bl. i K. Bibl.; utgör en del af samma hdskr. som C, bägge fr. sl. 1400- ell. börj. 1500-t.
Utdr. A. Noreen, Altschwed. Leseb. — — — 2:e Aufl. 1904.

Utdr. i nysv. öfvers.

- a) R. Steffen, Isl. o. fsv. litt. i urval, 1905, s. 201—12. (Inneh. 5 legender.) — 2:a uppl., 1910, s. 207—18.
 b) E. Lagus, Sv. vitt. f. skola o. hem 1, 1906, s. 26—34.
 c) E. Fogelklou m. fl., Legender fr. Sveriges medeltid . . . (se B N:o 1248), 1917, s. 41—44, 85—88 o. 124—28.

β. Legender om Jesu lefverne (passion o. s. v.).

890. Jesu födelse och barndom.

Om Jesu födelse, barndom och växt.

Hdskr. A. Cod. Holm. A 3 (fr. 1502). — B. Cod. Holm. A 10 (fr. börj. 1500-t.).
Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 261—72. (Eft. cod. A.)

891. Jesu lefverne.

Vår Herres Jesu Kristi lefverne.

Hdskr. Cod. Ups. C 22 (fr. sen. h. 1400-t.).
Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 273—88.

892. Passio Domini.

Om Jesu lidandes bågare och hans blods utgjutelse.

Hdskr. Cod. Holm. A 3 (fr. 1502).
Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 311—45.
 Troligen svenskt orig. H. Birgitta nämnes flerstädes och hänsyftningar göras på svenska politiska förhållanden.

893. Passio Domini.

Vår Herres Jesu Kristi pina (till läsning i dymmelveckan).

Hdskr. Cod. Holm. A 10 (fr. börj. 1500-t.).
Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 299—310.

894. Passio Domini.

Vår Herres bittra pina (till åtanke vid dagstiderna).

Hdskr. Cod. Ups. C 47 (fr. midt. 1400-t.).

Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 289—98.

895 (144). Järtecken om Helga kors.

Edit. i nysv. öfvers.

R. Steffen, Isl. o. fsv. litt. i urval, 1905, s. 201—04.

— 2:a uppl., 1910, s. 207—10.

γ. Maria-legender.

896. Jungfru Marie salutationes.

Om Jungfru Marie fem salutationes m. m. (Se äfv. N:o 952.)

Hdskr. A. Cod. Ups. C 50 (fr. midt. 1400-t.); koncept.
— B. Cod. Holm. A 49 (fr. midt. 1400-t.); afskr. af föreg. Bägge texterna skrifna af samma hand.

Edit.

a) R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 347—83. (Eft. cod. B med var. ur A.)

b) R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 260—74. (Eft. cod. B; endast bönerna.)

897. Jungfru Marias sju sorger.

Sju Jungfru Marias sorger af Kristi pina.

Hdskr. Cod. Ups. C 181 (fr. sen. h. 1400-t.).

Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 390 f.

898. Jungfru Marias sju sorger.

Jungfru Marie sju sorger under korset: »Thessa äru the siu märkeliga sorger, som Jomfru Maria hafde undir korsijt.»

Hdskr. »Ex codice antiquo Wastenensis monasterii» (Peringskiöld).

Edit. J. Peringskiöld, Fragmentum runico-papisticum, 1721 [Bih.] s. 1. (Se N:o 2.)

899. Jungfru Marias sorg.

Jungfru Marie sorg vid besök å de ställen där Kristus lidit [de femton s. k. »stationerna»].

Hdskr. A. Cod. Holm. A 49 (fr. midt. o. sen. h. 1400-t.).

— B. Cod. Holm. f. d. *Schürer* N:o 104 (fr. sl. 1400-o. börj. 1500-t.). Bägge dessa utgöra en vidlyftigare redaktion. — En mera kortfattad red. föreligger i C. Cod. Ups. C 50 (fr. sen. h. 1400-t.).

Edit.

a) Stephens-Dahlgren, Fsv. legend. (SFSS. 7) D. 3, 1865—74, s. 69—107. (Eft. cod. B.)

b) R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 387—89. (Eft. cod. C.)

δ. Enskilda helgon och andra personer.

900 (175). S. Elisabeth af Ungern.

S. Elisabeths uppenbarelser, öfvers. fr. latin af Anna Fickesdotter Bylow.

Hdskr. Cod. Holm. A 3 (fr. 1502) i två skilda partier, använda ss. lektier (α och β) i Vadstena kloster.

Edit.

a) G. Stephens, Fsv. legend. (SFSS. 7.) D. 2, 1858, s. 807—26. (Endast lekt. α.)

b) R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 403—09. (Endast lekt. β, som förbisetts af Stephens. Jfr *Klemming*, Bonaventuras betraktelser, s. XIX.)

901 (176). Erik den helige.

K. Erik den heliges legend.

— — —

Utdr. i nysv. öfvers.

a) E. Lagus, Sv. vitt. f. skola o. hem 1, 1906, s. 22—26. (Eft. edit. d.)

b) E. Fogelklou m. fl., Legender fr. Sveriges medeltid . . . (se B N:o 1248), 1917, s. 266—70. (Eft. ed. d.)

Jfr Erik d. helige i afd. B V b.

902. S. Göran.

S. Görans saga.

Hdskr. A (vidlyftigare), Cod. Holm. A 34 (»Cod. Bur.»), fr. omkr. 1350—70. — B (kortare), Cod. Holm. (f. d. *Engsö*), fr. omkr. 1430.

Edit.

- a) G. Stephens, Fornsv. legend. (SFSS. 7) D. 1, 1847, s. 490—96. (Eft. cod. A.)
 b) G. E. Klemming, Själens tröst (SFSS. 19), 1871—73, s. 122—27. (Eft. cod. B.)

Utdr. C. Sprinchorn, Handbok i sv. vitt. 1, 1889, s. 54—56. (Eft. ed. a.)

Utdr. i nysv. öfvers.

- a) E. Lagus, Sv. vitt. f. skola o. hem 1, 1906, s. 27—32. (Eft. ed. b.)
 b) E. Fogelklou m. fl., Legender . . . (se föreg.), s. 85—88. (Eft. ed. b.)

903. Johannes evangelisten.

Liknelser om Johannes evangelisten: »Huru S. Johannes evang. liknas vid sju träd och sju fåglar och sju blomster med fagraste uttydning.»

Hdskr. A. Cod. Holm. A 9 (fr. 1498—1502). — B. Cod. Holm. A 3 (fr. 1502).

Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 111—39. (Eft. cod. A med var. ur B.)

904 (206). H. Katherina af Sverige.

Aff helga fru Kadrin S. Birgitte dotter.

Utdr. i nysv. öfvers.

- a) E. Lagus, Sv. vitt. f. skola o. hem 1, 1906, s. 37—40.
 b) E. Fogelklou m. fl., Legender fr. Sveriges medeltid . . . (se B N:o 1248), 1917, s. 276—84. (Eft. edit. b.)

905. S. Kristofer.

Legend om S. Kristofer.

Hdskr. A. Cod. Holm. A 34 (»Cod. Bur.»), fr. omkr. 1350—70. — B. Cod. Holm. (f. d. *Engsö*), fr. omkr. 1430.

Edit.

- a) G. Stephens, Fsv. legend. (SFSS. 7), D. 1 1847, s. 497—502. (Eft. cod. A.)
 b) G. E. Klemming, Själens tröst (SFSS. 19), 1871—73, s. 115—22. (Eft. cod. B.)
 c) E. Hildebrand, Läseb. i sv. litt. 1, 1897, s. 14—15. — 2:a uppl. 1904. (Eft. ed. a.)

Edit. i nysv. öfvers. E. Fogelklou m. fl., Legender . . . (se föreg.), 1917, s. 124—28. M. 1 pl. (Eft. edit. b.)

906 (228) Sju sofvare.

Legenden om sju sofvare.

Edit. i nysv. öfvers.

- a) R. Steffen, Isl. o. fsv. litt. i urval, 1905, s. 195—200. — 2:a uppl., 1910, s. 201—06. (Eft. edit. b, cod. B.)
 b) E. Fogelklou m. fl., Legender . . . (se föreg.), 1917, s. 204—09. (Eft. ed. b, cod. B.)

d. Kyrko- och klosterbruk.

β. Enskilda skrifter.

907. Articuli abbreviati. (Aflatsbulla.)

Articuli abbreviati på svenska.

Hdskr. Ingen känd, endast den tryckta editionen fr. 1488 eller strax efter. Detta enbladstryck, som är känt endast i två fullständiga exemplar om 54 rader, funna i pärmarna till en inkunabel (sign. 31: 112) i Uppsala univ.-bibl., är tryckt med B. Ghotans typer. Ett ex. har öfverlämnats till Kungl. bibl. Om två andra (defekta) ex. se *Is. Collijn*, Manuale Upsalense, 1918, s. IX ff. med faksim. pl. I. (Se här B N:o 1255.) Det är det äldsta bevarade tryck på svenskt språk.

Edit. *Is. Collijn*, Samlaren 24 (1904) s. 148—50.

Jfr *Is. Collijn*, anf. arb., s. 146—47, äfvensom B N:is 1201 o. 1202.

908. Om bikten.

Om rätt skriftermål. (Daniserande öfvers.)

Hdskr. Cod. Holm. A 29 (fr. börj. 1500-t.).

Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 436—41.

909 (249). **Biktformulär.** (Fragment.)

Prästens frågor till den sjuka på sotesängen.

— — —
Edit.

a) R. Geete, Sv. kyrkobruk — — —

b) J. Gummerus, Biktfrågor för döende . . . (På finska.) I Finska kyrkohist. samf:s protokoll o. meddel. 2 (1898—1902) s. 82—86. Borgå 1902. 8:o. (Svenska texten fullst. aftr. s. 83—84.)

910. **Cantus sororum** (i ordagrann svensk öfversättning).

Vadstenanunnornas veckoritual (*Jungfru Marie örtagård*) i svensk öfversättning (utan utläggningar; jfr N:o 258). Utskrifven i Vadstena för syster J. L. (möjligen Ingegård Larsdotter).

Hdskr. Cod. Ups. C 476 (fr. 1538).

Edit. Outgifven.

Jfr V. Gödel, Sveriges medeltidslitt., 1916, s. 63.

910 a. **Cantus sororum** (på dansk-svenska).

Veckoritualen (*Jungfru Marie örtagård*) i Vadstena kloster i dansk-svensk öfversättning med titeln »Wor sang til tidherne som vi siyngte daglighe».

Hdskr. Cod. Holm. A 29 (fr. börj. 1500-t.), bl. 61 v.—82 v. (ett lägg om 8 bl. saknas mellan bl. 78/79).

Edit. Outgifven.

911. H. KATHERINAS **rosenkrans.**

»Wara k. modhers sancte Katerine rosen kranz, som hon siälff oppenbaradhe enne gudhelike persone j waro clostre [Vadstena].» Innehåller anvisning för nunnorna i Vadstena vid läsning af deras dagliga böner.

Hdskr. Cod. Giessen 881, 8:o (fr. börj. 1500-t., ej före 1506).

Edit. R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 441—42. Jfr ib. s. LXXIII (N:o 18).

912. **Om läsning af vigilier i Vadstena kloster.**

Anvisning rörande särskilda vigilier, som skola läsas på vissa dagar hvarje år i klostret, nämligen på pingstdagen, midsommardagen, ad vincula Petri (»Petri fäng.» 1 aug.), Birgittas kanonisationsdag (7 okt.) och första måndagen i fastan.

Hdskr. A. Cod. AM. 422, 12:o (fr. sl. 1400-t.). — B. Cod. Ups. C 12 (fr. sl. 1400- ell. börj. 1500-t.). De representera tvänne varianter (a och b) af texten.

Edit. R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 443 (bägge var. tryckta).

913. **Nunneinvigning.**

Ceremonielet vid nunneinvigning i Vadstena kloster.

Hdskr. Två perg.-blad i fol. fr. sl. 1400-t., i K. Bibl. De ha ända till senaste tid (börj. af 1900-t.) suttit inklistrade i Vadstenahdskr. A 22,¹⁾ hvars signatur i klostrets bibliotek, F. 3. xi., af medeltidshand inskrifvits i margen å versosidan af det främre bladet.

Edit. R. Geete, Småstycken på forn sv. 2:a ser. (1900—16), s. 349—66. (= Bil. t. SFS:s årsmöte 1916.)

914. **Om rannsakan och skrift i 10 Guds budord.**

»Huru menniskian maa ransakas oc scriffas j syw [f. tio] gudz bwdz ordhom.»

Hdskr. Cod. Ups. C 50 (fr. kort efter midt. 1400-t.).

Edit. R. Geete, Sv. kyrkobruk (SFSS. 33), 1900, s. 356—60. Traktaten utgör egentligen ett tillägg till »Anvisning till själfpröfning och bikt» (se N:o 244), som själf utgör kap. 12 o. 13 (i var. b) af *Ingeborg Gertsdotters* »Fjorton råd om ett gadeligt lefverne» (se N:o 950).

915 (272). **Tolf fastefredagar om året.**

Aff xij gyllene friedagom.

— — —
Edit.

¹⁾ Härmed rättas ett beklagligt tryckfel i den utgifna texten, där nämligen å sid. 365: rad 11 står C 22 i st. f. A 22.

- a) J. Langebek, Om nogle Manuskripter i Aboe. I Langebekiana, ed. R. Nyerup, 1794, s. 268—70. (Eft. cod. A.)
- b) O. F. Hultman — — —
- c) R. Geete — — —

916 (273). **Trosbekännelsen.**

Det apostoliska Credo.

Hdskr. A. — — — B. Cod. Holm. A 54 (fr. 1434—50). Stycket inrymdt i en traktat »Dagens sju tidegärder» (se N:o 943). — — — E. Ett membranfragm., 2 bl., i K. Bibl. (fr. sl. 1400-t.).

Edit.

- — —
- c) R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 224. (Eft. cod. B.)
- d) R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. LXXXVIII. (Eft. cod. E.)

e. **Uppbyggelseskrifter, homilier, uppenbarelser och böner.**α. **Samlingar.**917. **Böner.**

Svenska böner från medeltiden. Efter gamla handskrifter utg. af R. Geete. Med 12 pl. i fototypi. Sth. 1907—09. 8:o. — XII, XCH, 536 s. + 12 pl. = SFSS. 38. (= H. 131, 133, 135.)

Inneh. 1. Till Gud Fader, H. Trefaldighet o. Helge And (N:o 1—16). 2. Till Jesus Kristus (N:o 17—93). 3. Till J. Maria (N:o 94—146). 4. Till änglar o. helgon (N:o 147—224). 5. För särsk. personer o. under särsk. förhållanden (N:o 225—34). Tillsammans uppgå de här utgifna bönerna, när varianterna medräknas, till ett antal af 324.

Hdskr. Dessa utgöra sammanlagdt 26, af hvilka 15 st. äro bönböcker, de flesta härstammande fr. Vadstena kloster. Där ej här nedan särskildt angifves, äro handskrifterna (som i regel ej själfva lämna någon uppgift om nedskrifningstiden) från slutet af 1400- eller börj. af 1500-talet.

De äro följande: A. Cod. Berol. *Theol. Lat.* 71, 8:o (fr. 1470-t.). — B. Cod. AM. 422, 12:o. — C. Cod. Holm. A 36. — D. Cod. Holm. A 37. — E. Cod. Holm. A 38. — F. Cod. Holm. A 43. — G. Cod. Holm. »Birgitta Andersdotters bönbok» (fr. omkr. 1520). — H. Cod. Holm. »G. M:s bönbok». — I. Cod. Holm. »Dorothea Nilsd:rs bönbok». — J. Cod. Holm. *Rål.* 11, 12:o. — K. Cod. Skokl. 8, 8:o (i Riksarkivet). — L. Cod. Ups. C 12. — M. Cod. Ups. C 475. — m. Cod. Ups. C 68. — N. Cod. Giessen 881, 8:o. — O. Cod. Holm. A 49 (fr. midt. o. sen. h. 1400-t.). — P. Cod. Ups. C 19 (mest fr. midt. 1400-t.). — Q. Cod. Ups. C 22 (fr. sen. h. 1400-t.). — R. Cod. Ups. C 23. — S. Cod. Ups. C 50 (fr. midt. o. sen. h. 1400-t.). — T. Cod. Ups. C 74 (fr. sen. h. 1400-t.). — U. Cod. Ups. C 381 (fr. 1300-t.). — V. Cod. Holm. f. d. *Schärer* N:o 104 (fr. sl. 1400- eller börj. 1500-t.). — X. Cod. Holm. f. d. *Engsä* (fr. omkr. 1430). — Y. Två bl. af ett membranfragm. i K. Bibl. (fr. sl. 1400-t.). — Z. Cod. Skokl. 156, fol. fr. 1400-t. (i Riksark.).

Rec. [H. Lundström] i Kyrkohist. årsskr. 11 (1910): Meddel. o. aktst. s. 305—09.

Jfr V. Gödel, Sveriges medeltidslitt., 1916, s. 62—63.

918. **Böner till Gud Fader.**

Böner till Gud Fader, H. Trefaldighet och Helge And. (Tillsammans 16 böner m. varianter.)

Edit. R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 1—29. (Se hdskr. därst.)

919. **Böner till Jesus.**

Böner till Jesus Kristus. (77 böner m. varianter.)

Edit. R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 31—210. (Se hdskr. därst.)

920. **Böner till Jungfru Maria.**

Böner till J. Maria. (53 böner m. varianter.)

Edit. R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 211—348. (Se hdskr. därst.)

921. Böner till helgon.

Böner till änglar och helgon. (78 böner m. varianter.)

Edit. R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 349—437. (Se hdskr. därst.)

Bland enskilda helgon, till hvilka bönetexter här finnas, märkas SS. Agnes, Ambrosius, Andreas, Anna (J. Marias moder), Augustinus, Barbara, Birgitta, Christophorus, Clara, Dorothea, Ellsabeth, Erik, Franciscus (men ej Dominicus!), Göran, Hieronymus, Johannes döparen, D:o evangelisten, Katherina de Grecia, D:o de Senis, D:o af Sverige, Laurentius (Lars), Margareta, Maria Magdalena, Martin, Olof, Paulus, Petrus, Thomas m. fl.

922. Böner vid särskilda tillfällen.

Böner för särskilda personer och under särskilda förhållanden. (60 böner m. varianter.)

Edit. R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 439—510. (Se hdskr. därst.)

923 (280). Postillor.

Svenska medeltids-postillor, efter gamla hdskr. utg. af G. E. Klemming. D. 1—3. — — — D. 4—5 utg. af R. Geete. Sth. 1905—10. 8:o. — D. 4, 1905—06, (2), 287 s. D. 5, 1909—10, (2), 249 s. = SFSS. 23. (= H. 128, 129, 136, 137.)

Hdskr. D. 4 (omfattande endast somnardelen) efter cod. Ups. C 35 (fr. sl. 1400-t.) och D. 5 (vinterdelen) eft. cod. Linc. 20, 4:o, Kyl. (fr. sl. 1400-t.)

Jfr Th. Hjelmqvist, Rättelser o. förklar. t. fsv. texter, 1913, s. 29—33 (gäller endast D. 4 o. 5).

924. Skrifter till uppbyggelse.

Skrifter till uppbyggelse från medeltiden. En samling af moralteologiska traktater på svenska, författade af bl. a. Bonaventura, Thomas af Aquino, Ludvig den helige, Vadstena-abbadissan Ingeborg Gertsdotter m. fl. Efter gamla hdskr. utg. af R. Geete. Sth. 1904—05. 8:o. — XXXVIII, 441 s. = SFSS. 36. (= H. 125, 127.)

Inneh. 1. Stimulus amoris, af BONAVENTURA. 2. Liknelser om Johannes evangelisten. 3. Den korsfäste Jesu ljufviga samtal med en syndare. 4. Fjorton råd om ett gudeligt lefverne, af abbed.

INGEBORG GERTSDOTTER. 5. Helsosamma råd af hel. LUDVIG, Frankrikes konung. 6. Dagens sju tidegärder jämte Apostol. Credo, Tolf ödmjukhets trappor m. m. 7. Om synd mot den hel. ande. 8. Sex synder mot den hel. ande. 9. Om Jesu födelse, barndom och värt. 10. Vår herres Jesu Kristi lefverne. 11. Vår herres bittra pina. 12. Vår herres Jesu Kristi pina. 13. Om Jesu lidandes bågare och hans blods utgjutelse. 14. Om J. Marie fem salutationes m. m. 15. Beträktelser öfver J. Marie sorger (2 st.). 16. Tvänne hel. MÖCHTILDS uppenbarelser. 17. Ur hel. ELISABETHS af Ungern uppenbarelser. 18. Sex smärre traktater. 19. Bihang: Tre stycken på svensk-danska.

Hdskr. Se de särskilda titlarna.

β. Enskilda skrifter.**925. Ave Maria. (»Hell Maria».)**

Ave Maria på svenska. (3 varianter.)

Hdskr. A. Cod. Ups. C 50 (fr. midt. o. sen. h. 1400-t.), var. a. — B. Två bl. af ett membranfragm. i K. Bibl. (fr. sl. 1400-t.), var. b. — C. Cod. Holm. *Birg:a Anders-d:rs bönbok* (fr. omkr. 1520), var. c.

Edit. R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 4 (var. a) o. 213 (var. b o. c).

926 (286). H. BIRGITTA, Uppenbarelser.

Utdr. — — —

β) C. Sprinchorn, Handbok i sv. vitt. 1, 1889, s. 43.

γ) E. Hildebrand, Läseb. i sv. litt. 1, 1897, s. 16—18. — 2:a uppl. 1904.

δ) A. Boldt — — —

Utdr. i nysv. öfvers.

a) R. Steffen, Isl. o. fsv. litt. i urval, 1905, s. 187—93. — 2:a uppl., 1910, s. 190—99.

b) E. Lagus, Sv. vitt. f. skola o. hem 1, 1906, s. 52—58.

Jfr — — —

B. Sjöros, Ordförråd och ortografi i Hel. Birgittas egenhänd. anteckningar, 1909. (Se B N:o 1641.)

927. H. BIRGITTA, **Uppenbarelser.** (Nysv. öfvers.)

Den heliga Birgittas uppenbarelser i urval och öfvers. med inledning, anmärkningar och förklaringar af Richard Steffen. Sth. 1909. 8:o. — XLII, (1), 336 s.

Rec. R. Pipping, Finsk tidskr. 72 (1912) s. 167—69.

Lydia Wahlström, Nord. tidskr. (Letterst.) N. F. 15 (1912) s. 158—72.

K. B. Westman, Kyrkohist. Årsskr. 13 (1912): Anmäl. o. gransk s. 226—52.

928. —, **Uppenbarelser.** (Nederländsk öfvers.)

Uit de Geschriften der Heilige Birgitta van Zweden. Geautoriseerde Vertaling naar het Zweedsch van Dr. R. Steffen door D. Logeman-van der Willigen. Bussum 1914. 8:o. — (10), 273, (2) s. + 2 tafl. (eft. träsnitt).

929. —, **Uppenbarelser.** (Engelsk öfvers.)

[Four revelations of Saint Bridget] Utan titelblad. London, Thomas Godfray [omkr. 1530]. 24 bl. i lit. 8:o.

Endast fem ex. kända, däraf ett i Kungl. Biblioteket sedan 1911 (föret tillhörigt frih. Per Hiertas samling). — Jfr *R. Geete*, Ett sällsynt engelskt Birgittatryck i Kungl. biblioteket, 1915. (Se *B N:o 1234*.) En faksimilupplaga med efterskrift af Isak Collijn utgafs 1916 af bröderna Lagerström. (= Faksimile-upplagor af äldre svenska tryck. Under red. af Isak Collijn. Vol. 2.) (Se *B N:o 1194*.)

930 (287). —, **Bref till sonen Birger.**

— — —
Edit.

a) *J. Widekindi*, Imagines ill. familie Brabæ, 1673, s. 24—25 (med moderniserad språkform).

b) *I Burmans Almanach* för 1728. — — —

c) *G. E. Klemming* — — —

931 (288). —, **Fyra större böner.**

H. Birgittas fyra större böner: 1. Till Jesu pina. 2. Till Jesu lekamen. 3 o. 4. Till Jungfru Maria.

Hdskr. — — —

D. Cod. Skokl. 8, 8:o (fr. börj. 1500-t.).

Edit.

a) *G. E. Klemming* — — —

b) *R. Geete*, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 114—18 (N:o 1), 118—22 (N:o 2), 218—23 (N:o 3) o. 321—26 (N:o 4). (Efter cod. *D.*)

932 (289). H. BIRGITTA, **Mindre böner.**

(Dessa utgöra tillsammans 30 st., af hvilka 5, hämtade ur en Berlin- och en Giessenhandskrift, voro okända för Klemming. I de nedannämnda hdskr:na ingå äfven några varianter till Klemming, H. Birg:s uppenb. *D.* 4, s. 159 ff., hvilka återfinnas (här nedan) i edit. *b.*)

Hdskr. — — — *G.* Cod. Berol. *Theol. Lat.* 71, 8:o (fr. 1470-t.), inneh. 4 nya böner o. 1 variant. — *H.* Cod. Holm. *A 49* (fr. midt. o. sl. 1400-t.), 1 var. — *I.* Cod. Holm. *Doroth. Nilsd:rs bönb.* (fr. sl. 1400-t. ell. börj. 1500-t.), 1 var. — *K.* Cod. Skokl. 8, 8:o (fr. börj. 1500-t.), 2 var. — *L.* Cod. Ups. *C 475* (fr. omkr. 1500), 1 var. — *M.* Cod. Giessen 881 (fr. börj. 1500-t., ej före 1506), 2 nya böner o. 2 varianter.

Edit.

a) *G. E. Klemming* — — —

b) *R. Geete*, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09. Varianter till edit. *a* återfinnas: s. 67—68 (eft. cod. *G*; var. t. *Klemm.* s. 159 o. 175); 468—69 (eft. cod. *M*; var. t. *Kl.* s. 162), 474—75 (eft. cod. *H*; var. t. *Kl.* s. 160 f.) o. 492—93 (2 var. eft. resp. cod. *K* o. *L*; var. t. *Kl.*: s. 163 f.). — De nya Birgitta-bönerna återfinnas s. 223—24, 466—68, 472 o. 478—79 (alla 4 efter cod. *G*) samt 471—72 (eft. cod. *M*).

933. —, **Om vårfrupänningen.**

H. Birgittas uppenbarelse (Extrav. kap. 32 i lat., kap. 38 i sv. öfvers.) om vårfrupänningens påläggande.

Hdskr. *A.* Cod. Berol. Kgl. Bibl. *Ms. Germ.* 726, fol. (fr. omkr. 1487—96, skr. i Vadstena). — *B.* Cod. Ups. *C 46* (fr. midt. 1400-t.). — *C.* Cod. Ups. *C 74* (fr. omkr. midt. 1400-t.), öfverensst. med cod. *B.*

3—181340. Fornsv. bibl. Suppl.

Edit.

- a) G. E. Klemming (se N:o 250, ed. b).
 b) R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser. (1900—16), s. 127 f. (= Bil. t. SFS:s årsmöte 1906). (Eft. cod. B.) Denna text kompletterar ell. korrigerar den af Klemming i ed. a utgifna.
934. **BONAVENTURA, Stimulus amoris.**
 Stimulus amoris af Bonaventura.
Hdskr. Cod. Holm. A 9 (fr. 1498—1502).
Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 1—110.
935. **Bön för klosterfolket i Vadstena.**
 Bön att läsas af klosterfolket i Vadstena.
Hdskr. Cod. Holm. A 43 (fr. börj. 1500-t., ej före 1501).
Edit. R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 485—86.
 I denna bön anropas bl. a. S. Erik, S. Henrik, S. Botulf, S. Olof, S. Augustinus, S. Birgitta, S. Katerina o. »hälge mästar Pädhar».
936. **Bön för klostersistrar.**
Hdskr. A. Cod. Berol. *Theol. Lat. 71*, 8:o (fr. 1470-t.). — B. Cod. Skokl. 8, 8:o (fr. börj. 1500-t.). — C. Cod. Holm. *Birg:a Andersd:rs bönb.* (fr. omkr. 1520).
Edit. R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 486—88. (Eft. cod. C.)
937. **Daglig bön för nunnor.**
 Bön för nunnor vid deras dagliga sysslor. (Två varianter.)
Hdskr. A. Cod. AM. 422, 12:o (fr. sl. 1400-t.). — B. Cod. Holm. *Doroth. Nilsd:rs bönb.* (fr. sl. 1400- ell. börj. 1500-t.). — C. Cod. Giessen 881, 8:o (fr. börj. 1500-t., ej före 1506). Dessa 3 hdskr. representera typ a. — D. Cod. Skokl. 8, 8:o (fr. börj. 1500-t.), typ b.
Edit. R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 488—90 (eft. cod. A) o. 491—92 (eft. cod. D).
938. **Bön till H. Birgitta.**
 »En godh bön aff wärdhoghe modher frw sancta Birgitte.»

- Hdskr.* A. Cod. Holm. A 37 (fr. börj. 1500-t.). — B. Cod. Holm. A 43 (fr. börj. 1500-t.). — C. Cod. Holm. *Doroth. Nilsd:rs bönbok* (fr. sl. 1400- ell. börj. 1500-t.). — D. Cod. Skokl. 8, 8:o (fr. börj. 1500-t.). — E. Cod. Ups. C 12 (fr. sl. 1400- ell. börj. 1500-t.). — F. Cod. Giessen 881 (fr. börj. 1500-t., ej före 1506).
Edit. R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 396. (Eft. cod. B.)
939. **Bön till H. Birgitta.**
 »En godh bön aff sancta Birgitta.»
Hdskr. A. Cod. Holm. A 38 (fr. omkr. 1500). — B. Cod. Ups. C 68 (fr. börj. 1500-t.).
Edit. R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 393—94. (Eft. cod. A.)
940. **Bön till H. Birgitta.**
Hdskr. A. Cod. Berol. *Theol. Lat. 71*, 8:o (fr. 1470-t.). — B. Cod. Holm. *Birg:a Andersd:rs bönbok* (fr. omkr. 1520).
Edit. R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 394—95. (Eft. cod. B.)
941. **Bön till S. Erik.**
 »En godh bön af thöm hælgha härranom sancte Eric konungh.»
Hdskr. Cod. Ups. C 68 (fr. börj. 1500-t.).
Edit. R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 403—04.
942. **Bön till H. Katherina (af Sverige).**
 »En fagher bön aff sancte Katherine war hælga modher oc frw sancte Birgitte dotther.»
Hdskr. A. Cod. Holm. *Dorothea Nilsd:rs bönb.* (fr. sl. 1400- ell. börj. 1500-t.). — B. Cod. Ups. C 12 (fr. samma tid som föreg.). — C. Cod. Holm. A 43 (fr. börj. 1500-t.). — D. Cod. Giessen 881, 8:o (fr. börj. 1500-t., ej före 1506). — E. Cod. Holm. *Birg:a Andersd:rs bönb.* (fr. omkr. 1520).

Edit. R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 423—24. (Eft. cod. C.)

943. **Dagens sju tidegärder.**

Dagens sju tidegärder jämte apostoliska credo, tolf ödmjukhets trappor m. m.

Hdskr. Cod. Holm. A 54 (fr. 1434—50).

Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 213—31.

944 (292). **Fader vår.**

Bönen Fader vår.

Hdskr. — — — F. Membranfragm., 2 bl., i K. Bibl. (fr. sl. 1400-t.).

Edit.

— — —

c) R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 3—5 (fem var., eft. cod. A, B, C, F o. D).

945 (293). **Femton böner till Jesu pina.** (Red. A.)

De s. k. »15 O», utom Sverige oriktigt tillskrifna H. Birgitta.

Hdskr. — — — F. Cod. Berol. *Theol. Lat.* 71, 8:o (fr. 1470-t.). — G. Cod. Skokl. 8, 8:o (fr. börj. 1500-t.). —

H. Cod. Ups. C 68 (fr. börj. 1500-t.). — I. Cod. Giessen 881 (fr. börj. 1500-t., ej före 1506).

Edit.

a) G. E. Klemming — — —

b) R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 75—83. (Eft. cod. F.)

946. **Femton böner till Jesu pina.** (Red. B.)

Femton böner, ställda till Jesu kroppsdelar. Utgör en annan redaktion af de »15 O» (se N:o 945), men i motsats till denna aldrig tillskrifven H. Birgitta.

Hdskr. A. Cod. Holm. A 49 (fr. midt. o. sen. h. 1400-t.).

— B. Cod. Holm. A 48 (fr. börj. 1500-t.). — C. Cod.

Holm. A 29 (daniser.), fr. börj. 1500-t. — D. Cod. Holm.

Dorothea Nilsd:s bönbok (fr. sl. 1400- ell. börj. 1500-t.).

— E. Cod. Skokl. 8, 8:o (fr. börj. 1500-t.). — F. Cod.

Ups. C 475 (fr. omkr. 1500). — G. Cod. Holm. *Birg:a Andersd:s bönbok* (fr. omkr. 1520).

Edit.

a) Svenska tideboken tr. omkr. 1525. Omtryckt i Klemmings uppl. 1854, s. liij—lvij. (Hdskr. ej nämnd; starkt daniserande.)

b) R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 83—87 (eft. cod. A) o. 88—93 (eft. cod. B).

947. **För dem som hedra Guds pina.** (Daniserande.)

Hdskr. Cod. AM. 792, 4:o (fr. sen. h. 1400-t.).

Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 433—35.

948. **Första budet.**

Utläggning af första budet.

Hdskr. Cod. Ups. C 50 (fr. sen. h. 1400-t.).

Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 413—14.

949. **Om ett godt samvete.**

Hdskr. Cod. Ups. C 47 (fr. midt. 1400-t.).

Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 424.

950. **INGEBORG GERTSDOTTER, Råd om ett gudeligt lefverne.**

Vadstena-abbadissan Ingeborg Gertsdotters fjorton råd om ett gudeligt lefverne, gifna k. Kristiern I, hennes systerson.

Hdskr. Cod. Ups. C 50 (fr. något eft. midt. 1400-t.).

Inneh. dels a: ett koncept (ställdt till k. Kristiern), dels b: en så när som på sista rådet fullständig utskrift (ställd till N. M. P. o: Nunnan Mechtild Petersdotter?), dels c, d, e: tre extrakt (de två sista, som äro alldeles lika, innehålla huvudsakligen de böner, som ingå i den fullständigare redaktionen).

Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 157—204 (red. a), Inledn. s. XII f. (inneh. tillskriften i var. b). — Råd 12 o. 13 enl. var. b äro, jämte ett tillägg i samma red., särskildt utgifna under titeln »An-

visning till själfpröfning o. bikt i Geete, Sv. kyrkobruk, 1900, s. 341—61. (Se N:o 244.) Det nämnda tillägget i var. b utgöres af två traktater med titlarna 1) »Om sju hufvudsynder» (se N:o 966) och 2) »Om rannsakan och skrift i tio Guds budord» (se N:o 914).

951. **Jungfru Marie rosenkrans.**

J. Marie psaltare eller rosenkrans.

Hdskr. A. Cod. AM. 422, 12:o (fr. sl. 1400-t.). — B. Cod.

Holm. *Doroth. Nilsd:rs bönb.* (fr. sl. 1400- ell. börj. 1500-t.).

— C. Cod. Giessen 881, 8:o (fr. börj. 1500-t., ej före 1506).

— D. Cod. Holm. *Birg:a Andersd:rs bönb.* (fr. omkr. 1520).

Edit. R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907

—09, s. 241—51. (Eft. cod. A, hvars lakuner i börj. o.

slut utfyllts efter cod. D.)

952. **Jungfru Marie salutationes.** (Bönerna.)

J. Marie fem salutationes. (3 särskilda varianter.)

Hdskr. Var. a: A. Cod. Ups. C 12 (fr. sl. 1400- ell.

börj. 1500-t.). — B. Cod. Holm. *Doroth. Nilsd:rs bönb.*

(fr. sl. 1400- ell. börj. 1500-t.). — Var. b: C. Cod.

Holm. A 49 (fr. midt. o. sen. h. 1400-t.). — D. Cod.

Ups. C 475 (fr. omkr. år 1500). — E. Cod. Giess. 881

(fr. börj. 1500-t., ej före 1506). — Var. c: F. Cod.

Holm. A 43 (fr. börj. 1500-t., ej före 1501). — G. Cod.

Berol. *Theol. Lat.* 71, 8:o (fr. 1470-t.).

Edit. R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907

—09, s. 251—60 (eft. cod. A), 260—74 (eft. cod. C)

o. 274—77 (eft. cod. F). Traktaten i sin helhet se

N:o 896.

953. **Den korsfäste Jesu ljufliga samtal.**

Den korsfäste Jesu ljufliga samtal med en syndare. (»Vändt eller sammansatt af confessor herr Nils Amundi.»)

Hdskr. Cod. Holm. A 4 (detta stycke på löst lägg fr. förra

hälft. 1500-t., dock ej före 1517, hvilket år Nic. Amundi

första gången blef confessor).

Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05,

s. 141—55.

954. **H. Ludvig, Helsosamma råd till sonen.**

Hel. Ludvigs af Frankrike femton helsosamma råd till sonen Filip.

Hdskr. Cod. C 50 (fr. tiden kort eft. midten 1400-t.).

Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 205—12.

Lat. originalet, som utgör 20 råd, af hvilka de fem sista ej öfversatta, ingår i samma cod. å bl. 168 f.

955. **Om läsning af vigilier i Vadstena kloster.**

Om läsning af vigilier hvart år i Vadstena. (2 varianter.)

Hdskr. A. Cod. AM. 422, 12:o (fr. sl. 1400-t.). — B.

Cod. Ups. C 12 (fr. sl. 1400- ell. börj. 1500-t.).

Edit. R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907

—09, s. 443. (Eft. cod. A o. B.)

956 (299). **H. MECHTILD, Uppenbarelser.**

H. Mechtilds uppenbarelser (Liber spiritualis gratiæ) — — —

Jfr — — —

Th. Hjelmqvist, Rättelser o. förklar. t. fsv. texter, 1913, s. 33—36. (Se B N:o 1752.)

957. —, **Två uppenbarelser.** (Variant.)

Två H. Mechtilds uppenbarelser (bok 3: kap. 1 o. bok. 1: kap. 31) i annan öfversätt. än den i hufvudcodex A 13 befintliga. (Se N:o 299.)

Hdskr. Cod. Berol. *Theol. Lat.* 71, 8:o (fr. 1470-talet).

Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 393—401.

958. —, **Böner till Kristi uppståndelse.**

Fem böner till Kristi uppståndelse. (= Mechtilds uppenbarelser — se N:o 299 — 1:a bokens kap. 40) i 3 varianter.

Hdskr. A. Cod. Holm. A 13 (skr. strax före år 1500).

— B. Cod. Ups. C 12 (fr. sl. 1400- ell. börj. 1500-t.).

— C. Cod. Ups. C 68 (fr. börj. 1500-t.). — D.

Cod. Giessen 881, 8:o (fr. börj. 1500-t., ej före 1506).

Desse fyra codd. representera typ. a. — E. Cod. Berol.

Theol. Lat. 71, 8:o (fr. 1470-t.). — **F.** Cod. Holm. *A 43* (fr. börj. 1500-t., liksom de tre följ. hdskr.). — **G.** Cod. Holm. *A 37*. — **H.** Cod. Holm. *A 38*. *E, F, G, H* representera var. *b*. — **I.** Cod. Skokl. *8*, 8:o (i Riksark.), var. *c*. — En tionde hdskr., cod. Holm. *Birg:a Andersd:rs bönbok* (fr. omkr. 1520), af typen *b*, innehåller, på grund af lakun, blott de tre sista bönerna.

Edit.

- a) R. Geete, H. Mechtilds uppenb. (SFSS. 32), 1899, s. 85—87 (eft. cod. *A*) o. 381—83 (eft. cod. *F*).
 b) R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 208—09. (Eft. cod. *I*.)

959. **H. MECHTILD, Böner till J. Maria.**

Fem ave före tagandet af Guds lekamen. (Utgör en omarbetning till böner af bok 1 kap. 82 i Mechtilds uppenb., hvilket kap. i *A 13* har formen af uppenbarelse.)

Hdskr. Cod. Berol. *Theol. Lat. 71*, 8:o (fr. 1470-talet).

Edit. R. Geete, Sv. böner fr. medelt. (SFSS. 38), 1907—09, s. 233—35.

Jfr R. Geete, H. Mechtilds uppenb., 1899, s. 171—73.

960. —, »Tre ave» om bistånd i dödsstunden.

Tre böner till J. Maria. (Utgöra 1:a bokens kap. 86 i Mechtilds uppenbarelser.)

Hdskr. **A.** Cod. Holm. *A 13* (»Mechtilds uppenb.»), afskr. fr. tiden närmast före 1500). — **B.** Cod. AM. *422*, 12:o (fr. sista fjärded. 1400-t.). — **C.** Cod. Berol. *Theol. Lat. 71*, 8:o (fr. 1470-t.). — **D.** Cod. Holm. *Doroth. Nilsd:rs bönb.* (fr. sl. 1400- ell. börj. 1500-t.). — **E.** Cod. Skokl. *8*, 8:o (fr. börj. 1500-t.). — **F.** Cod. Giessen *881*, 8:o (fr. börj. 1500-t.). — **G.** Cod. Holm. *A 37* (fr. börj. 1500-t.; 1501—08). — **H.** Cod. Holm. *A 38* (fr. omkr. 1500). — **I.** Cod. Holm. *A 43* (fr. börj. 1500-t.; 1501—27). — **K.** Cod. Ups. *C 12* (fr. börj. 1500-t.). — **L.** Cod. Ups. *C 68* (fr. börj. 1500-t.). — **M.** Cod. Holm. *Birg:a Andersd:rs bönb.* (fr. omkr. 1520).

Edit. R. Geete, H. Mechtilds uppenb. (SFSS. 32), 1899, s. 181—82 (eft. cod. *A*) o. 390—91 (eft. cod. *B*).

961. **När själen utgår af lekamen.**

Affattad i sju punkter. (Daniserande.)

Hdskr. Cod. AM. *792*, 4:o (fr. sen. h. 1400-t.).

Edit.

- a) R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 427—32.
 b) E. Jørgensen, Kirkehist. Samlinger 5:te R. Bd 2 (1903—05), s. 787—91. Tr. 1905.

962. **Ord utgångna af Guds mun.**

Hdskr. Cod. Holm. *A 9* (fr. tiden 1498—1502).

Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 415—17.

963. **Postilla.** (Fragment.)

Fragment af en fsv. postilla.

Hdskr. Ett K. Bibl. tillhörigt fragm. om två sammanhängande 2-spalt. perg.-blad (det ena mutileradt) med fortlöpande text (dimens. 20,2 × 28,3 cm.) fr. förra hälft. 1400-t. Funnet af I. Collijn i Kammararkivet bland räkenskapsomslag fr. 15- o. 1600-t.

Edit. I. Collijn, Samlaren 34 (1913) s. 290—93. Äfv. sep. s. 16—19.

Jfr Collijn, Redogörelse ... 1914 (se B N:o 1222), s. 65.

964. **Sex synder mot den hel. ande.**

Hdskr. **A.** Cod. Holm. *A 9* (fr. tiden 1498—1502). — **B.** Cod. Ups. *C 22* (fr. sen. h. 1400-t.).

Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 245—59. (Eft. cod. *A* med komplettering af slutet eft. cod. *B*.)

965. **Sju helge ands gåfvor.**

Hdskr. Cod. Ups. *C 47* (fr. midt. 1400-t.).

Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 418 f.

966. **Sju hufvudsynder.**

Om sju hufvudsynder.

Hdskr. Cod. Ups. *C 50* (fr. tiden strax eft. midt. 1400-t.).

Edit. R. Geete, Sv. kyrkobrak (SFSS. 33), 1900, s. 352—56.

Denna traktat utgör egentligen ett tillägg till »Anvisning till själfpröfning och bikt» (se N:o 244), som själf är en del, näml. kap. 12 o. 13 (i var. b), af *Ingeborg Gertsdotters* »Fjorton råd om ett gudeligt lefverne» (se N:o 950).

967. **Sju slags själahugnad.**

Hdskr. Cod. Ups. C 47 (fr. midt. 1400-t.).

Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 422—23.

968. **Sju slags sötma i vår herres pina.**

Hdskr. Cod. Ups. C 47 (fr. midt. 1400-t.).

Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 420—21.

969. THOMAS AF AQUINO, **Om synd mot den hel. ande.**

Om synd mot den hel. ande. Slutar med två rimmade stycken: »Tio guds bud» o. »Kristi lärdomar» (se N:o 852 o. 849).

Hdskr. Cod. Ups. C 50 (fr. tiden något eft. midt. 1400-t.).

Edit. R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 233—43.

970 (310). **Om ödmjukhet.**

»Aff ödhmiwkt oc aff tolf ödhmywkteanna trappom.»

Hdskr. — — — D. Cod. Holm. A 54 (fr. midt. 1400-t.):

»Tolf trapper vp at ga til ödmyuktine» (var. till de föreg. codd., ehuru med samma lat. förebild).

Edit.

— — —

c) R. Geete, Skr. t. uppbygg. (SFSS. 36), 1904—05, s. 224—29. (Eft. cod. D.)

Stycket är isolerad i cod. A, men ingår i B o. C i »Undervisning om Basilii och Benedicti regel» (se N:o 246); i D ingår det i traktaten »Dagens sju tidegärder m. m.» (se N:o 943).

f. **Skrifter af historiskt, politiskt, biografiskt och geografiskt innehåll.**

971. **Arfstvist.**

Arfstvisten emellan Erik Erikason (Gyllenstjerna) och Ture Turesson (Bjelke) 1451—1480. (Redogörelse af den förre; med bihang af 8 handlingar.)

Hdskr. 4 pp.-häften i smal fol. i Riksark. sign. C 16, C 17, C 18 o. C 19. Bihangets 8 handl. dels eft. orig. i Riksark. (6 st.), dels 2 afskr. (N:o 1 o. 2).

Edit. K. H. Karlsson under ofvanst. titel (SFSS. 40), 1908. 8:o. — XXVII, 119 s.

972. **Arvid Trolles släkt.**

Arvid Trolles släktförhållanden.

Hdskr. Cod. Holm. B 4 (»Arvid Trolles lagbok», fr. omkr. 1450 o. senare).

Edit. B. Schlegel, Bergqvara gods och slott i Småland. Sth. 1897, 8:o, s. 93—94.

973. **Om Bergqvara.**

Om Bergqvara gränser, uppsatt omkr. 1490.

Hdskr. A. Cod. Holm. B 4 (»Arvid Trolles lagbok», fr. omkr. 1450 o. senare). — B. Afskr. af ett säkerligen i sl. af 1400-t. skrifvet blad, förvaradt å Säfstaholms arkiv.

Edit. B. Schlegel, Bergqvara gods och slott i Småland, Sth. 1897, 8:o, s. 91—92 (eft. cod. A) o. 92 (eft. Säfstaholmsbladets afskr.).

974 (316). **Guta saga.**

— — —

Edit. — — —

f) H. Pipping, Guta lag och Guta saga, 1905—07, s. 62—75. (Se N:o 881.) (Eft. cod. A.)

Rec. W. Golther, Lit.-blatt f. germ. u. roman. Philol. 31 (1910) sp. 188.

— — —

Jfr Th. Hjelmqvist, Bidrag till tolkningen af Gutasaga, 1901. (Se B N:o 1749.)

[975—978]

A I. Litterära texter.

L. Fr. Löffler, Ett stadgande i Guta saga, 1909. (Se B N:o 2424.)

975. **Guta saga.** (Dansk öfvers.)

Guterlov og Gutersaga paa Dansk ved Lis Jacobsen, Kbhvn 1910, s. 114—24. (Se N:o 882.)

Jfr Lis Jacobsen, Gamle danske Oversættelser af Gutasaga, i Arkiv f. nord. filol. 27 (1910/11) s. 50—75.

976 (317). **HEMMING GADHS oration mot danskarna.**

Oratio contra Danos. (Hållen på latin i Kalmar 1509 ell. 1510.)

— — —
Edit.

a) C. Annerstedt — — —

b) E. S[chröderus], En sanfärdigh oration . . . , som vthaf . . . Hemming Gadd . . . för ett hundrade åhr sedan är proponerat och framställt vorden vppå Latijn: . . . vthsatt och vthtålkat af E. S. U. o. o. å. [1611?]. 4:o. (Se B N:o 1560.)

— — —
Jfr — — —

V. Söderberg, Det Hemming Gadh tillskrifna talet mot danskarna, 1908. (Se B N:o 1563.)

G. Carlsson, Hemming Gadh. En statsman och prelat från Sturetiden, 1915. (Se B N:o 1561.)

977. **INGEGÄRD PERSDOTTER (GYLTA), Om Gyltaättens släktförbindelser.**

Hdskr. Ingen gammal känd, endast en senare afskrift, bevarad i cod. Holm. Rål. 4, fol. (»oredig och dålig»).

Edit. K. H. Karlsson, Vadstenanunnan Ingegärd Persdotters (Gylta) [+ 1569] bref till sin brorson unge Bengt Gylta med redogörelse för Gyltaättens släktförbindelser. I Personhist. tidskr. 9 (1907) s. 68—70, m. noter af utg., s. 71—72, jämte en geneal. tabell. = K. H. Karlsson, Genealogiska anteckningar 3. (Se B N:o 1463.)

978 (318). **Kristne konungar i Sverige.**

Västgötalagens kristna konungalängd.

— — —

3 f. Skrifter af hist., polit., biogr. o. geogr. inneh. [979—982]

Jfr N. Beckman, Sveriges äldsta kristna konungalängd, 1914. (Se B N:o 2087.)

H. Schück, Den äldsta kristna konungalängden i Sverige, 1914. (Se B N:o 2197.)

979 (319). **Fragment af en svensk konungalängd.**

En hednisk konungalängd (fragm.) och en kristen d:o t. o. m. Albrekt.

— — —
Jfr V. Gödel, Fornnorsk-isl. litt. i Sverige 1, 1897, s. 12—15.

H. Schück, Sveriges förkristna konungalängd, 1910. (Se B N:o 2195.)

980 (323). **MARGARETA CLAUDDOTTER, Birgitta-krönika.**

Krönika om S. Birgittas släkt.

Hdskr. — — —

Edit.

a) J. G. Örnwinge — — —

b) E. Benzelius d. y., — — — Ups. 1710. 4:o. — (4), 25 s. — Äfven själfständigt utgifven, tillökad med några handlingar, under titel: Margaretae abbatissæ Vadstenensis Chronicon de S. Birgitta. Ex codd. mss. eruit, versione et notis illustravit E—B— filius. Ups. 1710. 4:o. — (2), 36 s. + 8 sp. »Notæ» (numrerade 37—44).

981 (324). **PEDER MÅNSSON, Sjökonsulatet.**

Sjökonsulatet (Il consolato del mare). Öfvers. i Rom 1522. 138 kap. m. register (de två sista kap. P. M:s eget orig. liksom äfven andra inlägg).

Hdskr. Cod. Linc. J. 8 (f. d. N:o 92 Benz.; fr. 2:a o. 3:e decenn. af 1500-t.). Förfts originalhdskr. in 16:o.

Edit. R. Geete, P. Månssons skrifter på svenska (SFSS. 43), 1913—15, s. 1—115. Jfr Inledn. s. VIII—XIII.

Utdr. — — —

982 (325). —, **Stridskonst.**

Stridskonst. Bearb.-öfvers. efter den romerske militärskrift-

ställaren *Vegetius*. Inneh. kap. 26—109 (de 27 första äfvensom slutkapitlen saknas) med 2 rimmade förspråk. *Hdskr.* A. Cod. Holm. (f. d. *Reval*) i 16:o (fr. 2:a o. 3:e decenn. af 1500-talet); inneh. kap. 28—82 m. ett förspråk. — B. Cod. Linc. J. 8 (f. d. N:o 92 *Beuz.*; fr. samma tid som A); inneh. kap. 83—109 m. ett förspr., det andra (slutkapitlen saknas). Bägge *hdskr.* förf:s orig.-*hdskr.*

Edit.

- a) G. O. Hyltén-Cavallius, P. Månssons Stridskonst o. Stridslag (SFSS. 3), 1845, s. 1—15 (kap. 83—109). (Eft. cod. B.)
- b) R. Geete, P. Månssons skr. på svenska (SFSS. 43), 1913—15, s. 119—72 (kap. 28—82, eft. cod. A) o. 172—88 (kap. 83—109, eft. cod. B). Jfr Inledn. t. XIV—XVIII.

Rörande de rimmade förspråken se N:o 872.

983 (326). Prosaiska krönikan.

Sveriges krönika (den Prosaiska) från Gog t. o. m. Karl Knutsson (1450).

— — —

Jfr — — —

V. Gödel, Fornnorsk-isl. litt. i Sverige 1, 1897, s. 48—53.

984. Upplands lagmansdombok.

Upplands lagmansdombok 1490—1494.

Hdskr. Cod. Ups. E 212 (fr. 1490-t.).

Edit. K. H. Karlsson, 1907. 8:o. — XIII, (1), 138 s. = SFSS. 39. (= H. 132.)

985 (337). Vidhems sockenindelning.

Anteckningar om Vidhems sockens (Västerg.) indelning i tredingar o. s. v.

— — —

Jfr H. J. Ekholm, Vidhemsprästens och Johannitmunkens anteckningar i cod. Holm. B 59, 1915. (Se B N:o 1738.)

g. Prosaromaner, sagor och berättelser.

β. Enskilda stycken.

986 (339). Herr abboten.

Aff abotum allum skemptan myklä.

— — —

Edit. i nysv. öfvers.

a) A. U. Bååth — — —

b) E. Lagus, Sv. vitt. f. skola o. hem 1, 1906, s. 69—70.

987 (342). Barlaam och Josaphat.

Sagan om Barlaam och Josaphat.

— — —

Jfr — — —

V. Gödel, Fornnorsk-isl. litt. i Sverige 1, 1897, s. 38 o. 47.

988 (343). Didrikskrönikan.

Sagan om Didrik af Bern.

— — —

Utdr. i nysv. öfvers. R. Steffen, Isl. o. fornsv. litt. i urval, 2:a uppl. 1910, s. 242—48. (Ej i 1:a uppl.)

— — —

Jfr — — —

V. Gödel, Fornnorsk-isl. litt. i Sverige 1, 1897, s. 38—47.

989 (344). Historia Trojana.

Historia Trojana. En medeltidsroman om trojanska kriget.

— — —

Jfr — — —

Th. Hjelmqvist, *Bättelser* o. förklar. t. fsv. texter, 1913, s. 40—43. (Se B N:o 1752.)

990 (346). Karl Magnus' krönika.

— — —

Jfr — — —

K. Steitz, Zur Textkritik der Rolandüberlieferung in den skandinavischen Ländern, 1907. (Se B N:o 1807.)

991 (347). **Namnlös och Valentin.**

Utdr. W. Seelmann — — —

Utdr. i nysv. öfvers. R. Steffen, Isl. o. fsv. litt. i urval, 1905, s. 238—44. — 2:a uppl., 1910, s. 235—41.

992 (348). **Sju vise mästare.**

Jfr — — —

Th. Hjelmqvist, Rättelser o. förklar. t. fsv. texter, 1913, s. 27—28. (Se B N:o 1752.)

E. Noreen, Om »Sju vise mästare» på fornsv., i Samlaren 35 (1914), s. 67—70.

h. Lefnadsvishet och ordspråk.

993 (349). **Barnaboken.**

»Ärligom, welbördigom, ungom barnom till godh lärdom.»
En af Peder Månsson gjord, tämligen fri öfvers. (med tillägg af ett rimmadt förspråk) från *Erasmus Rotterdamus*, »Institutio principis christiani».

Hdskr. Afskr. i cod. Ups. V 138 (gammalt nr 252, 4:o), troligen fr. sista fjärded. af 1500-t.

Edit. R. Geete, P. Månssons skr. på sv. (SFSS. 48), 1913—15, s. 655—718. Jfr Inledn. s. XXXVIII—XLI.

Utdr. Några prof hos C. Eichhorn, Sv. studier. Ny saml., 1872, s. 120—31, o. H. Schück i Samlaren 6 (1885), s. 69 ff.

Om edit. af det rimmade förspråket se N:o 872.

994 (351). **Domareregler** (från Västergötland?).

Hdskr. — — — G. Cod. Linc. J. 78, pp. 4:o (fr. börj. 1500-t.). — H 1. Cod. Skokl. 223, fol. (fr. midt. 1500-t.). — H 2. Cod. Skokl. 224, fol. (fr. samma tid; bägge dessa alldeles lika). — I. Cod. Holm., f. d. RA. 4:o (fr. förra h. 1500-t.). — K. — — — L. Cod. Holm. B 4 (yngre hand; daniserande, fr. börj. 1500-t.).

Edit. — — —

c) N. Beckman, Våra medeltida domareregler. I Ark.

f. nord. filol. 34 (1917/18) s. 164—66, m. inledn. s. 156—64. (Eft. cod. E.)

Beckman anför goda skäl för antagandet af uppländskt ursprung snarare än västgötskt och framkastar en förmodan, att författaren varit en i kanonisk rätt hemmastadd man, möjligen den i Paris utbildade magister Boetius (Bo), död 1286 såsom biskop i Linköping. (Om denne se H. Schück i Samlaren 12 (1891) s. 166—70.) — Enligt Beckman har man här tre särskilda redaktioner: red. I, västgötsk, representerad af codd. A, B, G o. L; red. II, uppländsk, i många fall fullständigare och bättre än den västgötska, ingår i codd. C, D, E, H 1 o. H 2; red. III, öfverarbetad, innehållande både sammandragningar o. tillägg, ej ursprungliga, ingår i codd. F, I o. K.

995 (352). **Konunga och höfdinga styrelse.**

— — —
II) Utdrag:

d) C. Sprinchorn, Handbok i sv. vitt. 1, 1889, s. 41—42.

e) E. Hildebrand, Läseb. i sv. litt. 1, — — — 2:a uppl., 1904.

— — —
IV) Utdr. i nysv. öfvers. R. Steffen, Isl. o. fsv. litt. i urval, 2:a uppl., 1910, s. 325—30. (Ej i 1:a uppl.)

Börjande ålder, författare, källor o. språk se följande:

15. H. Schück, Kg. Styr:s författare, i Samlaren 29 (1908) s. 45—55 (tr. 1909). — S. anser förf. vara linköpingsdekanen o. kanslären, RR. Philippus Ragvaldi (Puke). Tiden för författandet förlägges Schück till 1328—32.

996 (353). **Medeltidsordspråk.**

— — —
Utdr.

a) A. Noreen — — — 2:e Aufl., 1904.

b) C. Sprinchorn, Handbok i sv. vitt. 1, 1889, s. 54.

c) E. Lagus, Sv. vitt. f. skola o. hem 1, 1906, s. 61—62.

4—181340. Fornsv. bibliogr. Suppl.

Jfr — — —

B. *H[esselman]*, GO. 91. »Thæn wardhir tyssva gladhir, som a stenen sythir», 1902. (Se B N:o 1746.)

—, Om användningen av slutartikel i de östnordiska medeltids-ordspråken, 1912. (Se B N:o 1666.)

Nat. Beckman, Några studier över Peder Laales ordspråkssamling, 1916. (Se B N:o 1728.)

i. Medicin med besvärjelser och prognostica.

β. Enskilda skrifter.

997 (370). PEDER MÅNSSON, Anteckningar i läkekonst.

Peder Månssons strödda läkedområd.

Hdskr. A. Cod. Linc. J. 8 (f. d. N:o 92 Benz.), förf:s orig.-hdskr. (fr. 2:a o. 3:e decenn. af 1500-t.). — B. Cod. Holm. (f. d. *Reval*) i 16:o (orig. fr. samma tid som föreg.); inneh. blott två medicinska råd.

Edit. R. Geete, P. Månssons skr. på svenska (SFSS. 43), 1913—15, s. 575—88. (Allt utom de två styckena s. 577, som äro hämtade ur cod. B, återfinnes i cod. A.)

998. —, Väderlekskalender.

Väderlekskalender. Ett bihang till Peder Månssons Bondakunst. Liksom denna har den sin källa i *Columella*, »De re rustica», näml. hans lib. XI, cap. 2.

Hdskr. Cod. Holm. (f. d. *Reval*) i 16:o (orig.-hdskr. fr. 2:a o. 3:e decenn. af 1500-t.).

Edit. R. Geete, P. Månssons skr. på svenska (SFSS. 43), 1913—15, s. 365—76. Jfr Inledn. s. XXIII f.

999. Recept mot ögonvärk.

Hdskr. Texten finns inskrifven å sista (tomma) bladet af ett inkunabelband fr. c. 1481 i Upps. Univ.-bibl. (sign. 33:184, en gång tillh. Vadstena kl. med sign. Q. III. 1us).

Edit. I. Collijn, Ett fornsv. recept mot ögonvärk. Meddel. af I. C—, i *Samlaren* 27 (1906) s. 107—09. (Text å s. 107.) Äfv. sep. 75 ex.

Jfr I. Collijn, Katalog d. Inkunabeln d. k. Univ.-Bibl. zu Uppsala, 1907, s. 159 (N:o 670).

k. Ekonomi och teknologi.

α. Samlingar.

1000. Sex ekonomiska traktater.

Om trädplantering, beredning af mjöd, claret och salvieöl, matsedlar från olika land samt om brännvins nytta. Sex ekonomiska traktater från medeltiden.

Hdskr. A. Cod. Holm. *F b 3* (ur M. Aschanei saml.): de 5 första styckena här aftryckta eft. text å tre i volymen insatta blad med skrift fr. sl. 1400- ell. börj. 1500-t. — B. Cod. Ups. *C 213* (fr. sen. h. 1400-t.): det sista stycket, som är hämtadt härifrån, har i hdskr. rubr. »Jpocras konst huru man skal brenna thät vathneth som förlängher människiona liff».

Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 261—80. (= Bil. t. SFS:s årsmöte 1913.)

β. Enskilda stycken.

1001. Om beredning af mjöd m. m.

Beredning af mjöd, claret och salvieöl.

Hdskr. Cod. Holm. *F b 3* (ur Aschanei saml.), detta st. fr. sl. 1400- ell. börj. 1500-t.

Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 267—69. (I Bil. t. SFS:s årsm. 1913.) Jfr N:o 1000.

1002. Om brännvins nytta.

»Jpocras konst huru man skal brenna thät vathneth som förlängher människiona liff»

Hdskr. Cod. Ups. *C 213* (fr. sen. h. 1400-t.).

Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 272—75. (I Bil. t. SFS:s årsm. 1913.) Jfr N:o 1000.

1003 (374). HANS BRASKS officiales.

Förteckning öfver och föreskrifter rörande den vid Linköpings biskopsgård under biskop Brasks tid anställda personalen.

Hdskr. Cod. Linc. *Kh. 54* (gammal sign. 43 fol., Kyl.; fr. 1513—27).

Edit.

- a) S. Lagerbring — — — (Ej fullständig.)
 b) E. Arnell, Bidrag till bisk. Hans Braska lefnads-
 teckning, 1904, Bil. s. 7—37 (däraf 6½ sidor på
 latin). (Se B N:o 1538.)

Utdr.

- a) H. Spegel, Then svenska kyrkio-historien. D. 1,
 1708, s. 220.
 b) H. Hildebrand — — —

1004. Matsedlar.

Matsedlar från olika land.

Hdskr. Cod. Holm. *F b 3* (ur Aschanei saml.), detta st.
 fr. sl. 1400- ell. börj. 1500-t.

Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16,
 s. 269—72. (I Bil. t. SFS:s årsm. 1913.) Jfr N:o 1000.

1005 (375). PEDER MÅNSSON, Bergsmanskost.

Anteckningar i bergsvetenskap. Med ett rimmadt förspråk.

Hdskr. Orig. förloradt. Endast två afskr. äro kända.

- A. Cod. Ups. *V 138* (f. d. N:o 252, 4:o; fr. sl. 1500-t.).
 — B. En afskr. i lit. 4:o i K. Bibl. i Sthlm, fr. 1600-t.
 Bägge öfverensstämma i det hela.

Edit. R. Geete, P. Månssons skr. på svenska (SFSS. 43),
 1913—15, s. 591—654. (Eft. cod. A.) Jfr Inledn.
 s. XXXIV—XXXVIII o. LIII—LVI. — Om edit. af för-
 språket se N:o 872.

1006 (378). —, Bondakost.

Regler för landthushållning, fri bearbetningsöfvers. efter
 Columella, Palladius, Albertus Magnus, Petrus de
 Crescentiis m. fl. Utgöres af kap. 1—186 o. 221—255
 jämte ett rimmadt förspråk.

Hdskr. Cod. Holm. (f. d. *Reval*), fr. 2:a o. 3:e decenn.
 af 1500-t. Förf:s orig.-hdskr.

Edit. R. Geete, P. Månssons skr. på svenska (SFSS. 43),
 1913—15, s. 189—364. Jfr Inledn. s. XVIII—XXIII.
 — Om edit. af förspråket se N:o 872.

Jfr *N. E. Hammarstedt*, Fångst af vildbin [enl. Peder Månsson], i *Fataburen* 12 (1917), s. 36—38.

1007. PEDER MÅNSSON, Glaskonst.

Glaskonst. Fragment (endast de sju första — onumre-
 rade — kapitlen) af en f. ö. förlorad traktat.

Hdskr. Cod. Holm. (f. d. *Reval*), fr. 2:a o. 3:e decenn.
 af 1500-t. (De fyra sista bl., som innehöllo forts. på
 »Glaskonst», voro bortrifna före hdskrs införlifvande i
 K. Bibl:s samlingar.)

Edit. R. Geete, P. Månssons skr. på svenska (SFSS. 43),
 1913—15, s. 557—66. Jfr Inledn. s. XXXIII.

1008 (376). —, Om klockor.

Om klockors vikt och proportioner (i 33 punkter). Skr.
 1518.

Edit. R. Geete, P. Månssons skr. på svenska (SFSS. 43),
 1913—15, s. 567—74.

Jfr — — —

1009 (377). —, Konstbok.

Konstbok, inneh. strödda samlingar af tekniska rön. (167
 onumr. kap. m. rubriker.)

Hdskr. A. Cod. Linc. *J. 8* (f. d. N:o 92, 12:o Benz.),
 fr. 2:a o. 3:e decenn. af 1500-t. — B. Cod. Holm.
 (f. d. *Reval*), fr. samma tid. Bägge förf:s orig.-hdskr.

Edit. R. Geete, P. Månssons skr. på svenska (SFSS. 43),
 1913—15, s. 379—453 (eft. cod. A) o. 453—54 (eft.
 cod. B). Jfr Inledn. s. XXIV f.

1010. —, Om retrakt.

Om »retrakt» (o: bildframställningar i ett slags pasta e. d.).
 Fragment, bestående af kap. 55—65 af en eljest förlorad
 teknisk traktat.

Hdskr. Cod. Linc. *J. 8* (förut N:o 92, 12:o Benz.), fr.
 2:a o. 3:e decenn. af 1500-t.

Edit. R. Geete, P. Månssons skr. på svenska (SFSS. 43),
 1913—15, s. 549—56. Jfr Inledn. s. XXXII f.

- 1011 (379). PEDER MÅNSSON, **Om skinnberedning m. m.**
Om skinnberedning och »sätterverkskonst». Inneh. kap.
20—27 o. 43—53 af en f. ö. förlorad traktat.
Hdskr. A. — — — B. Cod. Linc. J. 8, fr. 2:a o. 3:e decenn.
af 1500-t. — C. Cod. Holm. (f. d. *Reval*), fr. samma tid.
Edit. R. Geete, P. Månssons skr. på svenska (SFSS. 43),
1913—15, s. 533—42 (eft. cod. A), 542—44 (eft. B)
o. 544—47 (eft. C). Med förf:s bläckteckningar i auto-
typi. Jfr Inledn. s. XXIX—XXXII.
- »Sätterverk» är benämningen på förfarandet vid tryckning af
bilder medelst trätaflor på särskildt beredt tyg, skinn o. d. för
åstadkommande af bonader, konterfej (det senare t. ex. vid
H. Katherinas skrinläggning i Vadstena klosterkyrka 1489, en-
ligt hvad ett åsyna vittne berättar i »Translatio Katerinæ»,
hvarom se ofvanst. edit. Inledn. s. xxx ff.) m. fl. nyttiga ting.
1012. —, **Stenbok.**
Stenbok (*Lapidarium*). Skrifven i Rom 1519. Utgör en
öfvers. eft. Camillus Leonardi's »Speculum lapidum»
med åtskilliga tillägg af P. Månsson.
Hdskr. Cod. Holm. (f. d. *Reval*), fr. 2:a o. 3:e decenn.
af 1500-t.
Edit. R. Geete, P. Månssons skr. på svenska (SFSS. 43),
1913—15, s. 455—98. Jfr Inledn. s. XXV—XXVII.
1013. —, **Om ädelstenars bearbetning.**
»Konst grafwa stena.» Om ädelstenars bearbetning (sten-
snidarkonst). Inneh. kap. 1—44 (forts. saknas) med
många bläckteckningar af förf:s hand.
Hdskr. A. Cod. Holm. (f. d. *Reval*), fr. 2:a o. 3:e
decenn. af 1500-t. (kap. 1—14). — B. Cod. Linc.
J. 8 (f. d. N:o 92 Benz.), fr. samma tid (kap. 15—44),
Bägge förf:s orig.-hdskr.
Edit. R. Geete, P. Månssons skr. på svenska (SFSS. 43),
1913—15, s. 499—530 (med teckningarna återgifna i
autotypi). Jfr Inledn. s. XXVIII f.
1014. **Om trädplantering.**
»Modus plantandi arbores.»

- Hdskr.* Cod. Holm. *F b 3* (ur Aschanei saml.), detta st.
fr. sl. 1400- ell. börj. 1500-t.
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16,
s. 263—67. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1913.) Jfr N:o 1000.
1015. **Vadstena klosters årsbehof.**
Vadstenakonventens årliga behof af lifsmedel till kloster-
folkets bespisning.
Hdskr. Cod. RA. *D 11* (Ant.-ark:s sign. *A 48*), fr. midt.
1400-t.
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16,
s. 293—94. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1914.) Jfr N:o 1117.

1. Ordsamlingar och glossor.

1016 (380). **Latinskt-svenskt glossarium.***Hdskr.* — — —*Edit.* E. Neuman, Lat.-svenskt glossarium eft. cod.
Ups. *C 20*. H. 1. Upps. 1918. 8:o. — S. 1—256 (forts.).
= SFSS. 45. (= H. 153.)*Utdr.* H. Schück — — —1017. **Latinskt-svenskt glossarium.** (Fragm.)

Fragment af en fsv. bearbetning af Catholicon.

Hdskr. Två sammanhängande 3-spalt. perg.-blad, afskurna
i högra margen till 2 å 3 cm. bredd. Sidans dimens.
29,7 × 20 cm. Från förra hälft. af 1400-t. Funnet i
Kammarark. och (1915) öfverlämnadt t. K. Bibl. i Sthlm.
Edit. I. Collijn, Samlaren 34 (1913) s. 282—89. Äfv.
sep. s. 8—15.Jfr *I. Collijn*, Redogörelse . . . 1914 (se B N:o 1222), s. 63, och
K. Bibl:s Årberättelse för 1915, s. 12 f.1018. **Svenska växtnamn.***Fries, Th. M.*, Svenska växtnamn. 1. Under medeltiden.I Arkiv f. botanik, utg. af K. Sv. Vetensk.-akad., 3
(1904) N:o 14. Sth. 1904. 8:o. — 60 s.»Förtecknar och bestämmer till sin innebörd alla fornsv. växt-
namn, delvis efter hittills obeaktade källor» (A. Noreen).

II. Lagar, rätter och stadgar.

2. Landskapslagar.

1019 (389). Dalelagen.

Dalelagen, äfven kallad Äldre Västmannalagen.

Utdr.

- a) A. Noreen — — — 2:e Aufl., 1904.
b) R. Steffen, Isl. o. fsv. litt. i urval, 1905, s. 182—84 (med nysv. öfvers.). — 2:a uppl., 1910, s. 185—86 (m. d:o).

1020 (390). Gotlandslagen.

GotlL. eller Guta lagh.

Edit. — — —

- f) H. Pipping, Guta lag (och Guta saga) jämte ordbok, 1905—07, s. 1—61 (Guta lag) + 96 s. (ordbok) jämte inledn. CXV s. (Se N:o 881.) (Eft. cod. A m. var. efter B.)
Rec. W. Golther i Lit.-blatt f. german. u. roman. Philol. 31 (1910) sp. 188.

Utdr. — — —

- γ) R. Steffen, Isl. o. fsv. litt. i urval, 1905, s. 185—86 (m. nysv. öfvers.). — 2:a uppl. 1910, s. 188—89 (m. d:o).
Jfr H. Pipping, Nya Gotländska studier, 1904. (Se B N:o 1800.)
S. Ekelund, Studien üb. eine mitteldeutsche Übers. des altgutnischen Rechtes, 1906. (Se B N:o 2397.)
A. Kock, Belysning av (forndanska och) forngutniska ord, 1918. (Se B N:o 1771.)

1021. Gotlandslagen (på Danska).

Guterlov (og Gutersaga) paa dansk ved Lis Jacobsen, 1910, s. 21—113 (Guterlov) o. 125—30 (Ord- og Sagliste) samt Indledn. s. 1—19. (Se N:o 882.)

1022 (391). Hednalagen.

Den s. k. hednalagen. (»Om kamp och envige.»)

— — —

Edit.

— — —

- e) Fr. Löffler, Om den fsv. hednalagen, 1880, s. 1—2 (eft. edit. d), s. 2—3 (eft. edit. a) och s. 40—41 (af utg. rekonstruerad forntext m. nysv. öfvers.)
f) E. Hildebrand, Läseb. i sv. litt. 1, 1897, s. 6. — 2:a uppl., 1904.
g) O. v. Friesen, Samlaren 23 (1902) s. 110 (eft. Ol. Petris egenhändig afskr. å bl. 42 v° i cod. Holm. f. d. Engsö). Med faksim. af Ol. Petris afskr.

Jfr Fr. Löffler — — —

O. v. Friesen, Olavus Petris egenhänd. afskrift af den s. k. Hednalagen i Ängsöcodex af Upplandslagen, i Samlaren 23 (1902) s. 109—12.

E. Estlander, Hednalagen och dess stadgande om tvekamp, 1912. (Se B N:o 2399.)

1023. — (på Franska).

(Hednalagen, öfvers. af L. Beauchet.)

Edit. L. Beauchet, La loi d'Upland, 1908, s. 284. (Se N:o 1028.)

1024 (392). Hälsingelagen.

— — —

Utdr.

- a) H. Hjërne — — —
b) R. Steffen, Isl. o. fsv. litt. i urval, 1905, s. 184—85 (m. nysv. öfvers.). — 2:a uppl., 1910, s. 186—87 (m. d:o).

Utdr. i nysv. öfvers. E. Lagus, Sv. vitt. f. skola o. hem 1, 1906, s. 8.

Jfr *A. Liljenstrand* — — — (Se B N:o 1122.)

O. F. Hultman, Hälsingelagen och Upplandslagens ärfdabalk i cod. Ups. B 49. Språkhist. undersökning 1, 1906. — Ny (utvidgad) uppl. 1908. (Se B N:o 1624.)

E. Lidén, Om några fornsv. lagord o. lagstadganden, 1911. (Se B N:o 1777.)

1024 a. **Hälsingelagen** (Nysv.).

Hälsingelagen tolkad av J. Kjellström. Akad. avh. Upps. 1909. 8:o. — VII, 92 s.

1025. **Smålandslagen** (Nysv.).

A. Bratt, Tolkning af Smålandslagens kristnubalk. I Kyrkohist. årsskr. 6 (1905) s. 149—64.

Inneh. nysv. öfvers. s. 151—64 med en kort inledning s. 149—51.

1026 (394). **Södermannalagen.**

— — —
Edit.

c) *K. H. Karlsson*, Södermannalagen efter cod. Havn. Ny kgl. Saml. 4:o. N:o 2237. Sth. 1904. 8:o. — XXIV, (2), 200 s. med 2 fotolit. pl. = SFSS. 37. (= H. 126.) (Eft. cod. B.)

— — —
Jfr — — —

L. M. Bååth, Till frågan om en eller tvenne redaktioner af Södermannalagen, 1903. (Se B N:o 2393.)

K. G. Westman, Södermannalagens avfattning, 1904. (Se B N:o 2456.)

1027 (396). **Upplandslagen.**

Hdskr. — — — **U.** Ett fragm. af 4 perg.-blad (innehållande delar af ärfdabalken) från förra h. 1300-t. Funnet af Is. Collijn (sås. räkenskapsomslag) i Kammararkivet, nu tillhörigt K. Bibl. (Se nedan edit. h.)

— — —
Edit. — — —

h) *R. Geete*, Ett fragment af Upplandslagens ärfdabalk fr. förra hälften af 1300-t., Sth. 1912, 8:o. I

Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 243—59. Med ett faksim. (Bil. t. SFS:s årsmöte 1912.) (Eft. cod. U.)

i) *O. F. Hultman*, Upplandslagen. Handupplaga. 1: Text. H:fors 1916. 8:o. — VIII, 203 s. (= Skr. utg. av Sv. litt.-sällsk. i Finl. CXXVII.)

Utdr. — — —

ö) *R. Steffen*, Isl. o. fsv. litt. i urval, 1905, s. 176—81 (m. nysv. öfvers.). — 2:a uppl., 1910, s. 178—83 (m. d:o).

Utdr. i nysv. öfvers.

a) *F. Widmark* — — —

ß) *E. Lagus*, Sv. vitt. f. skola o. hem 1, 1906, s. 6—7.

Jfr *Fr. Löffler* — — —

S. Ambrosiani, Upplandslagens Ärfda B. III — ett bidrag till Erik d. heliges historia, 1904. (Se B N:o 2083.)

A. Schagerström, Upplandslagens ordsfattning, 1911. (Se B N:o 2035.)

1028. **Upplandslagen** (på Franska).

(Upplandslagen i fransk öfvers.)

La loi d'Upland par *L. Beauchet*. Paris 1908. 8:o. — XVI, 300, (1) s. (Särtr. ur Nouvelle revue hist. de droit français et étranger 1903—08.)

1029 (398). **Västgötalagen.**

— — —
Edit.

k) *O. v. Friesen*, Vår äldsta handskrift på fornsvanska. Upps. 1904. 8:o. — 50 + II + (typtab.) (1) s. + 4 bl. faksim. = Skr. utg. af Humanist. vetenskapssamf. i Upps. IX: 3. (Efter det i Norge upptäckta fragm. om två bl. af Ä. VGL. — se edit. e — som 1862 öfverlämnades till K. Bibl. i Sthlm.)

Fragmentet sättes af Klemming till slutet af 1200-t. Enligt *Munch* är det 50—70 år äldre än B 59 (alltså fr. tiden 1215—35). Schlyter och Löffler hålla det för sam-

tidigt med ell. yngre än B 59, äldsta partiet (fr. 1285 ell. senare), medan v. Friesen antager nedskrifningen datera sig fr. förra hälft. ell. midt. af 1200-talet.

Utdr. — — —

5. E. Hildebrand, Läseb. i sv. litt. 1, 1897, s. 7—9.
— 2:a uppl., 1904. (Eft. cod. A.)
6. A. Boldt — — —
7. R. Steffen, Isl. o. fsv. litt. i urval, 1905, s. 172—76 (m. nysv. öfvers.). — 2:a uppl., 1910, s. 174—78 (m. d:o).
8. E. Lagus, Sv. vitt. f. skola o. hem 1, 1906, s. 5—6 (delvis m. nysv. öfvers.).
9. Nat. Beckman, Ur vår äldsta bok. Valda historiska texter med anmärkn:ar, 1912. (Se N:o 848 a.)

Jfr — — —

- Nat. Beckman, Studier till Västgötalagarnas historia, 1911—16. (Se B N:o 2385.)
- , Sveriges äldsta kristna konungalängd, 1914. (Se B N:o 2087.)
- H. J. Ekholm, Vidhemsprästens och johannitmunkens anteckningar i cod. Holm. B 59, 1915. (Se B N:o 1738.)
- Emilia Fogelklou, Tusen år tillbaka. Några rättsbestämmelser ang. kvinnan ur vår äldsta landskapslag, 1916. (Se B N:o 2404.)
- O. v. Friesen, Vår äldsta handskrift på fornsvenska, 1904. (Se här ofvan äfvensom B N:o 1233.)
- A. W. Gadolin, Nam och lösörewæp i den äldre Vestgötalagen, 1908. (Se B N:o 2408.)
- N. Hänninger, Om betydelseförskjutningen hos de verbala s-formerna (med exempel ur Å. VGL.), 1918. (Se B N:o 1648.)
- E. Lidén, Ett par fornsvenska bidrag [VGL:s *quiggrind* (*quifgrind*)], 1914. (Se B N:o 1774.)
- A. Lindqvist, Små bidrag till äldre Västgötalagens textkritik, 1908. (Se B N:o 1778.)
- L. F. Löffler, Ännu några ord om de hedniska edsformulären i Norden, 1905. (Se B N:o 2425.)
- H. Pipping, Växlingen *örtugh: örtogh* i äldre Västgötalagen, 1910. (Se B N:o 1801.)
- , Äldre Västgötalagens ordsfatt, 1913. (Se B N:o 2034.)
- R. Pipping, Västgötalagens stadgande om svearna och konungavalet, 1917. (Se B N:o 2182.)

- H. Schück, Den äldsta kristna konungalängden i Sverige, 1914. (Se B N:o 2197.)
- B. Sjöros, Studier över fornvästgötska lagtexter, 1915. (Se B N:o 1806.)
- K. G. Westman, Tolkingar av några ställen i vestgöta- (och östgöta)lagarna, 1903. (Se B N:o 1814.)

1030. Västgötalagen (på Engelska).

(Västgötalagen i engelsk öfvers.)

The law of the Westgoths according to the mscrip of Æskil, lawman of Västergötland, Sweden, 1200 a. d. With an introduction and explanatory notes, done into English by Alfred Bergin. Rock Island, Ill., 1906. 8:o. — 90, (1) s. (s. 2 faksim. af en sida i Å. VGL.)

Lagtexten upptager s. 27—90. Endast rubriker på fsv., eljest eng. text. Introduction s. 7—26.

Rec. G. Testaud i Nouv. revue historique de droit franc. et étranger 32 (1906) s. 512—15.

1031 (404). Västmannalagen.

»Yngre Västmannalagen» (till skillnad från »Äldre VmL.» eller Dalelagen, se N:o 1019).

Jfr — — —

P. Girsensohn, Om förhållandet mellan de s. k. Västmannalagarna, 1908. (Se B N:o 2411.)

1032 (405). Östgötalagen.

Edit. — — —

- l) Östgötalagens 1300-talsfragment [6 st.] utg. jämte inledning af Emil Olson. Lund 1911. 8:o. — (2), CLII, 111 s. (Eft. cod. C, D, E, H, M o. N.) = SFSS. 41. (= H. 139.)
- Rec. E. Hellquist i Ark. f. nord. filol. 32 (1915/16) s. 114—17.

Utdr.

- a) A. Noreen — — — 2:e Aufl. 1904.
- b) R. Steffen, Isl. o. fsv. litt. i urval, 1905, s. 181—82 (m. nysv. öfvers.). — 2:a uppl., 1910, s. 183—84 (m. d:o).

— — —
Jfr — — —

E. Lidén, Om några fornsv. lagord och lagstadganden, 1911.
(Se B N:o 1777.)

E. Olson, Östgötalagens ljudlära, 1904. (Se B N:o 1695.)

—, Ändelsevokalernas växling i Östgötalagens textkodex, 1914.
(Se B N:o 1694.) Riktad mot F. Sandwalls afhandl. (se nästa titel).

F. Sandwall, Ändelsevokalernas växling i Östgötalagens textkodex, 1913. (Se B N:o 1708.)

K. G. Westman, Tolkningar av några ställen i (vestgöta- och östgötalagarna, 1903. (Se B N:o 1814.)

3. Allmänna landslagar.

1033 (406). Magnus Erikssons landslag (1347).

— — —
Utdr. — — —

γ) C. Sprinchorn, Handbok i sv. vitt. 1, 1889,
s. 40—41.

δ) E. Hildebrand, Läseb. i sv. litt. 1, 1897, s. 10
—11. — 2:a uppl., 1904.

ε) E. Olson, Utdrag ur MELL. med inledning, anmärkningar och glossar. Lund 1909. 8:o. —
xxxiii, 180, (1) s. Text: s. 1—118, Glossar: s. 119
—80. — 2:a uppl., 1917.

1034 (408). Kristofers Landslag (1442).

— — —
Edit. — — —

Utdr. Lands-lagens konungs balk capp. I—VIII. H:fors
1902. 8:o. — 16 s. (den sista hvit).

1034 a (411). — (på Finska).

(Kr. LL. i finsk öfvers. fr. 1548.)

Hdskr. Cod. Holm. B 96.

Edit. Legisterium Sveciæ Christophorianum a dno
Martino fennice versum. 1. Codex Holm. B 96. (Ed.

E. N. Setälä & M. Nyholm.) = Monumenta lingvæ
Fennicæ ed. Societas litterarum Fennicarum II. (Äfven
med finsk titel.) H:forsia 1905. 8:o. — VI, (I), 189 s.
Med 4 blad faksim.

Jfr *J. J. Tengström*, Finland och finska lagöfversättningar, 1864
—65. (Se B N:o 2448.)

4. Stadslagar.

1035 (414). Magnus Erikssons Stadslag.

— — —
Jfr *K. Maurer* — — —

Joh. Skyttes kommentar till stadslagen, 1905. (Se B N:o 2440.)

5. Gårdsrätter.

1036 (420). Magnus Erikssons Gårdsrätt. (Stadfäst trol. år 1319.)

— — —
Hdskr. Enligt den undersökning af våra gårdsrätter, som
lektor Nat. Beckman företagit och hvars hittills vunna
resultat han meddelat utg., finnas af MEGR. fem säkra
handskrifter, näml. hf de i N:o 420 upptagna: **B** (Ups.
B 20), **H** (Holm. *B 2*), **I** (Linc. pg. 4:o), **K** (Skokl. 142,
pg. 4:o) samt dessutom cod. Holm. f. d. *Kalmar* gymn.
(fr. midt. 1400-t.), af samma (uppsvenska) typ som *H*,
för hvilken den utfyller en lakun. — Däremot böra
C, **D**, **E** o. **G** här utgå, enär de innehålla Eriks GR.
(af vanlig typ, texttyp Uppsala) och ej Magn. Erikssons.
Cod. **F** (Holm. *B 14*) är tvifvelaktig, i det den afviker
från alla. Möjligen är den en öfvers. af någon dansk
version.

Edit. — — —

1036 a (421). **Dr. Margaretas Gårdsrätt.**

Eriks och Margaretas GR. äro icke två skilda rätter. Det är nog sant att M. uppges såsom utfärdare af en kortare form, utan fl. 23, men å andra sidan finns ett betydande antal handskrifter utan denna flock, hvilka också hänföras till Erik. Det tycks (enl. N. Beckman) vara så, att fl. 23 förekommer endast tillsammans med landslagar och stadslagar af »texttyp Uppsala» samt i ett par i Stockholm använda ex. af något annan typ. Det är skäligen ovisst huruvida detta tillägg beror på särskild lagstiftning eller om det är ett skrivartillägg. När Erik år 1403 var i (finska) Viborg och stadfäste den text vi ha, så voro Margareta och han samregenter och voro nog ense om saken.

Hdskr. Med Margaretas namn förekommer denna GR. utom i den (i N:o 421) nämnda cod. Holm. *Rål.* N:o 14, 4:o, äfven i Ups. *B* 27 (fr. sen. hälft. 1400-t.), som är en afskrift af Västerås stads ex. af StL.

1036 b (422). **Eriks af Pommern Gårdsrätt.** (Stadfäst 1403.)

Hdskr. Utom de i N:o 422 uppräknade tillkomma (enl. N. Beckman; se ofvan) följande handskrifter: de under N:o 420 oriktigt uppförda cod. **C, D, E** o. **G**, som ej innehålla MEGR., utan Eriks, samt därtill såsom ny: **K.** Cod. Holm. Lag 16 (fr. 1388; detta st. af yngre hand fr. omkr. år 1400).

Edit. — — —

c) N. Beckman, Studier i outg. fsv. hdskr. (SFSS. 44), 1917, s. 219—20. (Eft. cod. *K.*)

1036 c. **Karl Knutssons Gårdsrätt.**

Detta är ej endast ett namn, som en enstaka handskrift gifvit Eriks o. Margaretas GR. (såsom t. ex. fallet är med cod. Holm. *B* 91). Härom yttrar N. Beckman: »det finnes en annan handskrift, som tillskrifver Karl en GR. Detta är Skokl. 143, 4:o, och denna är märklig nog, ty den uppger sig vara en afskrift af kungens personliga exemplar af landslagen. Nu kunde ju saken vara blott en artighet af en skrifvare, men en närmare granskning af texten har öfvertygat mig, att denna text varit mycket sakkunnigt redigerad. Redaktören har känt både Eriks GR. (troligen i en text, bättre än någon af de till

oss bevarade) och MEGR., och den ändring, som gjorts i fl. 11 (om skuld) är nog en lagstiftares, icke en skrifvares verk. Texten finnes också i »Cod. Vikstad» [= cod. Holm. *Engestr.* saml., fr. 1459], där under Karls landsflykt, 1459, hans namn ersatts med Margaretas.¹⁾

6. Gillestadgar och skråordningar.

b. Enskilda gillen.

1037. Fragment af en svensk Gillestadga från senare hälften af 1300-talet.

Hdskr. Två perg.-blad i K. Bibl. (funna bland G. E. Klemmings efterlämnade papper; proveniens okänd) fr. 1300-talets midt ell. sen. hälft.

Edit. R. Geete, Småstycken på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 67—71. (Bil. t. SFS:s årsmöte 1903.)

c. Enskilda skrån.

1038 (*434). **Hamnskrå.**

Hamnskrå af 1450.

Hdskr. — — — Ingår bl. a. i Schlyters MESTL. N:o 42 o. i hans Kr. LL. N:o 59 m. fl. yngre handskr.: Utom de nämnda finnes ännu en ung afskrift bevarad, näml. i cod. Ups. *E* 133 (Stjerneldska saml.), i 4:o, fr. sen. h. af 1500-t., där en »hampna skrå» upptager bl. 1—4 recto. Den är ännu outgifven.

Edit. Det kan tilläggas, att »Hampneskrå» på 1600-talet trycktes bl. a. på 1650-talet med titeln: »Konungh

¹⁾ Beckman tillägger: »Utom dessa bestämda redaktioner märkes, att vissa handskrifter ha en afvikande red. af fl. 11. Dit hör först och främst Holm. *B* 5 b, som i det hela är afvikande i åtskilligt, samt Ups. *B* 7. Den afvikande red. stämmer med danska handskrifter, t. ex. Holm. *B* 71.»

Carldz hamb-skråå, anno 1460», Sthlm hos Keijser, 4:o, 4 sid. (i 37 §§), med särdeles dålig text, samt (bättre och fullständigare) på 1690-talet, med tit. »Hampne-skråå» och med »förtalet» dateradt »1400 in die Bartolomæi», darsammastädes hos Wankijf, 4:o, 7 sid. (i 40 §§).

Jfr *Noreen-Grape*, Stjerneldska hdakr:s (E 133) visor (= Skr. utg. av Sv Litt.-sällsk. 7: 9), Upps. 1917, s. 3. (Se N:o 879.)

7. Offentliga stadgar och urkunder. (Förordningar, traktater, privilegier o. d.)

a. Samlingar.

1039. Jönköpings stad och dess äldsta privilegier, 1910. (Se B N:o 2152.)
- 1039 a. Norrköpings två äldsta privilegiebrev (fr. resp. 1384 o. 1455).
Hdskr. Orig. i Norrköp. stadsarkiv.
Edit. C. M. Kjellberg i Meddelanden fr. Östergötlands forn.- o. museifören. 1916, s. 89—92.
1040. Sigtuna stads privilegier. Sigt. 1914. 8:o. — XV, 104 s. = Källor till Sigtuna stads och Sigtunabygdens historia. (Utg. af Ol. Palme.) 1.
Rec. H. *B[ruli]n* i (Sv.) Hist. tidskr. 35 (1915) s. 46.
1041. Svenska stadsprivilegier. 1. Upps. 1907. 8:o.
1. Uppsala stads privilegier jämte dit hörande handlingar 1314—1787. Utg. af C. M. Kjellberg. — (2), 232 s.
Rec. (Sv.) Hist. tidskr. 27 (1907) s. 121—22.
1042. Synodalstatuter och andra kyrkorättsliga aktstycken från den svenska medeltidskyrkan. Utg. af J. Gummerus.

Ups. 1902. 8:o. — VIII, 98 s. = Skrifter utg. af Kyrkohist. föreningen II: 2.

Inneh. utom synodalstadgar på latin 5 aktstycken på sv. fr. åren 1380, 1425, 1440 o. odat. fr. 1400-t. (Se N:is 1048, 1051—1053 o. 1061.)

b. Enstaka stadgar o. d. (Kronologiskt.)

- 1043 (457). K. Magnus Ladulås' stadga om frigästnings upphörande, edsörebrott m. m. Alsnö 1285.
— — —
Om dateringen af denna stadga se *R. Kjellén* — — —
Sv. Tunberg, Alsnö stadga. Några kritiska synpunkter, i (Sv.) Hist. tidskr. 31 (1911) s. 229—37.
1044. K. Birger Magnussons kyrkliga frihetsbref. (Lat.) Strängn. 1305.
Hdskr. Orig. å perg. i (Sv.) Riksark.
Edit. Sv. Dipl. Vol. 2: N:o 1420. Sth. 1837.
Jfr *K. G. Westman*, Kung Birger Magnussons stora kyrkliga frihetsbref [1305], i (Sv.) Hist. tidskr. 24 (1904) s. 255—68.
- 1045 (468). Stadga om frälsejord och utgärdesbönder, gjord i Jönköping 1352 (Hadorph orätt 1360).
— — —
Jfr *K. H. Karlsson*, Jönköpings stadga af år 1352, i (Sv.) Hist. tidskr. 27 (1907) s. 167—69.
- 1046 (479). K. Håkan Magnussons bref om en allmän afgift (»Vårfrupänningen») till Vadstena klostrets uppbyggande. Ups. 1861.
— — —
Edit. — — —
c) *R. Geete*, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 129—31 (tr. 1906).
1047. K. Albrekts bekräftelsebref på Vårfrupänningen till Vadstena kloster. Öknö 1374.
Hdskr. Cod. Ups. C 46 (fr. midt. 1400-t.).
Edit. *R. Geete*, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 131—32 (tr. 1906).

- 1048 (490). K. Albrekts och Riksens råds stadga. Telge 1380.
Hdskr. A. Den af Hadorph använda *hdskr.*, som numera är okänd. (Gick troligen förlorad vid slottsbranden 1697.) — B. Afskrift i cod. Ups. B 48 (fr. sen. h. 1400-t.), afsedd för publikation inom Skara stift o. innehållande tillägg af biskop Nils i Skara.
Edit. J. Gummerus, Synodalstatuter o. andra kyrkorättsliga aktstycken, 1902, s. 25—27. (Se N:o 1042.)
- 1048 a. K. Albrekts privilegiebrev för Norrköping. 1384.
Hdskr. Orig. i Norrköp. stadsarkiv.
Edit. C. M. Kjellberg, Norrköpings två äldsta privilegier, 1916. (Se N:o 1039 a.)
- 1049 (498). Utkastet till Kalmarunionen. 1397.
 — — —
Edit. — — —
 e) Norges gamle Love. R. II. Bd 1, N:o 22 (s. 31—39). Kria 1904. St. 8:o.
- 1050 (499). K. Eriks af Pommern hyllningsbrev. Kalmar 1397.
 — — —
Edit. — — —
 c) Norges gamle Love. R. II. Bd 1, N:o 21 (s. 28—31). Kria 1904. St. 8:o.
1051. Ärkebiskop Jöns Håkanssons stadga för Jämtland. Brunflo 1425.
Hdskr. Vidim. å perg. i en handl. af 1440 (se N:o 1061) i Sv. Riksark.
Edit. J. Gummerus, Synodalstatuter o. andra kyrkorättsl. aktstycken fr. den sv. medelt.-kyrkan, 1902, s. 41—44. (Se N:o 1042.)
1052. Ärkebiskop Jöns Håkanssons stadga för kyrkan i Helsingland. Tuna 1425.
Hdskr. Orig. okänt. Afskr. i Riksreg. 1523—29 (Riksark.).
Edit. J. Gummerus, Synodalstatuter . . ., 1902 (se föreg. art.), s. 37—41.

1053. Ärkebiskop Jöns Håkanssons stadga om prästrättigheterna i Helsingland. Tuna 1425.
Hdskr. Orig. okänt. Afskr. i Riksreg. 1523—29. (Riksark.)
Edit. J. Gummerus, Synodalstatuter . . ., 1902 (se föreg. art.), s. 35—37.
1054. K. Eriks af Pommern brev om kungstomten invid Vadstena kloster. Köpenh. 1428.
Hdskr. A. Cod. Ups. C 46 (fr. midt. 1400-t.). — B. Cod. Riksark. D 11 (f. d. Ant.-ark:s A 48, fr. samma tid).
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 226—27. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1911.) (Eft. cod. A.)
1055. Drottning Filippas brev om samma tomt. Haraldsborg 1428.
Hdskr. Desamma som i föreg. nr.
Edit. R. Geete, Småst. . . (se föreg.) s. 227—28. (Eft. cod. A.)
1056. Svenska rikets råds brev till Norge med uppräknande af klagopunkterna mot k. Erik. Stockh. 1434.
Hdskr. Afskr. i Vadstena kopieb. A 26, i Sv. Riksark.
Edit. Dipl. Norveg. 5: 2, N:o 647. Kria 1861.
Utdr. (första klagopunkten). A. Lindblom, Akter rör. ärkebiskopsvalet i Upps. 1432 . . ., 1903, s. 131 not 1.
- 1057 (518). Förslag till Kalmarunionens förnyande, framställt af de tre Nordiska rikenas rådsförsamlingar. Kalmar 1436.
Hdskr. — — —
Edit. — — —
 c) Norges gamle Love. R. II. Bd 1, N:o 88 (s. 166—72). Kria 1904. St. 8:o.
Jfr Kr. Erslev, Forslaget til en ny Unionsakt fra Erik af Pommerns sidste Aar og dets Ophavsmand, 1900—02. (Se B N:o 2116.)

- 1058 (521). Rikens råds privilegiebref för Stockholms stad. Stockh. 1436.
Hdskr. Orig. å perg. i Sths Rådhusarkiv. Faksim. (ej transskript.) i »Stockholm, utg. af Sthlms Stadsfullmäktige gen. E. W. Dahlgren», D. 1, pl. 3 (sid. 80/81). Sth. 1897. 8:o.
Edit. — — —
- 1059 (524). Riksrådets, prelaters o. ridderskapets stadga »om högmälis ogerningar» (o: tidelag, mord o. dråp). Sth. 1439.
Hdskr. — — — M. Cod. Holm. B 5 b (yngre hand, fr. omkr. 1435).
Edit.
 a) J. Hadorph — — —
 b) N. Beckman, Studier i utgivna fornsv. handskrifter (SFSS. 44), 1917, s. 52—53. (Eft. cod. M.)
1060. Ärkebiskopens, biskopars och Rikens råds bekräftelsebref å Vadstena klostres privilegier. Arboga 1440.
Hdskr. Orig. å perg. med rikssigillet i Sv. Riksark.
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 283—85. (Bil. t. SFS:s årsmöte 1914.)
1061. Ärkebiskop Nils Ragvaldssons stadga för Jämtland. Rödhene 1440.
Hdskr. Orig. å perg. i Riksark.
Edit. J. Gummerus, Synodalstatuter o. andra kyrkorättsl. aktstycken fr. d. sv. medelt.-kyrkan, 1902, s. 45—46. (Se N:o 1042.)
1062. Förnyad förbundstraktat mellan Sverige och Norge under förbehåll af resp. riksråders ratifikation. Kalmar 1441.
Hdskr. Orig. förloradt (förmodligen, vid slottsbranden 1697).
Edit.
 a) J. Hadorph, Bih. t. Rimkr., 1676, s. 143—45. (Trol. eft. orig.)
 b) O. S. Rydberg, Sv. traktater 3, 1891—95, s. 189—90.

- c) Norges gamle Love. R. II. Bd 1, N:o 100 (s. 200—02). Kri:a 1904. St. 8:o. (Eft. ed. b.)
1063. K. Kristofers privilegier för Vadstena kloster. Vadst. 1442.
Hdskr. Cod. Ups. C 46 (fr. midt. 1400-t.).
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 175—82. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1908.)
1064. K. Kristofers bekräftelsebref på »värfrupanningen» till Vadstena kloster. Vadst. 1442.
Hdskr. Cod. A 23 i Riksark. (fr. midt. o. sen. hälft. 1400-t.).
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 132—34. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1906.)
1065. K. Kristofers skyddsbref för Vadstena kloster. Vadst. 1442.
Hdskr. Cod. Ups. C 46 (fr. midt. 1400-t.).
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 183—84. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1908.)
1066. K. Kristofers skyddsbref och uppdrag för biskop Nils i Linköping att inom Vadstena kloster företräda konungen. Vadst. 1442.
Hdskr. Cod. Ups. C 46 (fr. midt. 1400-t.).
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 185—87. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1908.)
1067. K. Kristofers konfirmation å Vadstena klostres privilegier. Stockh. 1444.
Hdskr. Cod. Ups. C 46 (fr. midt. 1400-t.).
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 187—89. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1908.)
- 1068 (536). K. Karl Knutssons stadgar ell. artiklar om rymning undan konungs baner, nidingsverk, dråp m. m. (o: en kortfattad gårdsrätt). 1448.
Hdskr. Orig. nu förloradt. — — — Viktig medelt.-hdskr. cod. Ups. B 5 (fr. sl. 1400-t.). Yngre goda

- hdskr. äro Schlyt. Kr. LL. N:o 56 o. 70. (Enl. meddel. af prof. Nat. Beckman.)
Edit. — — —
1069. K. Karl Knutssons bekräftelsebref på »vårfrupänningen» till Vadstena kloster. Vadst. 1450.
Hdskr. A. Vidim. å perg. fr. 1451 i Riksark. (där ytterligare en likalydande vidim. afskr. å perg. fr. 1453 förvaras). — B. Cod. Ups. C 46 (fr. midt. 1400-t.). — C. Cod. A 23 (fr. samma tid o. senare) i Riksark.
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 134—37. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1906.) (Eft. cod. A.)
1070. Biskop Nils' i Linköping stadga om åtgärder i afs. på Vadstena klosterns nybyggnader vid inhägnaden. Vadst. 1450.
Hdskr. A. Cod. Ups. C 46 (fr. midt. 1400-t.). — B. Cod. Riksark. D 11 (f. d. A 48, fr. samma tid). — C. Cod. Ups. C 74 (fr. samma tid o. senare).
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 232—34. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1911.) (Eft. cod. A.)
1071. K. Karl Knutssons bref till Vadstena kloster med förbud mot bebyggande af tomter i klostrets omedelbara närhet. Vadst. 1451.
Hdskr. A. Cod. Ups. C 46 (fr. midt. 1400-t.). — B. Cod. Riksark. D 11 (f. d. A 48, fr. samma tid).
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 230—32. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1911.) (Eft. cod. A.)
1072. K. Karl Knutssons dombref rör. arvet efter herr Erik Turesson. Skara 1451.
Hdskr. Langebeks afskr. 1754 i Dan. Rigsarkivet (efter orig., då tillhör. en hr Culman i Norrköping).
Edit. K. H. Karlsson, Arfstvisten emellan E. E:son Gyllenstjerna o. T. T:son Bjelke, 1908, s. 87—88. (Se N:o 971.)
- 1072 a. K. Karl Knutssons stadfästelsebref å Norrköp:s stads privilegier. 1455.
Hdskr. Orig. i Norrköp:s stadsarkiv.

- Edit.* C. M. Kjellberg, Norrköpings två äldsta privilegier, 1916. (Se N:o 1039 a.)
1073. K. Kristiern I:s stadfästelse å Vadstena klosterns privilegier. Vadst. 1458.
Hdskr. Cod. Ups. C 46 (fr. midt. 1400-t.).
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 285—89. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1914.)
1074. K. Kristierns bekräftelsebref på »vårfrupänningen» till Vadstena kloster. Vadst. 1461.
Hdskr. Cod. A 23 (fr. midt. o. sen. hälft. 1400-t.) i Riksark.
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 141—44. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1906.)
1075. Rikets råds dombref rör. arvet efter herr Erik Turesson. Vadst. 1461. (Jfr N:o 1072.)
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. K. H. Karlsson, Arfstvisten emellan E. E:son Gyllenstjerna o. T. T:son Bjelke, 1908, s. 92—96. (Se N:o 971.)
1076. K. Kristierns förklaring rör. herr Erik E:s sons arfstvist med herr Ture T:son, till dess konungen med sitt råd finge tillfälle att därom döma. Sth. 1461.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. K. H. Karlsson, Arfstvisten . . . (se föreg.), 1908, s. 96—98.
1077. Rikets råds dombref rör. uppskof med affömandet af arfstvisten mellan herr Erik Eriksson och herr Ture Turesson m. m. Sth. 1472.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. K. H. Karlsson, Arfstvisten . . . (se föreg.), 1908, s. 98—101.
1078. Rikets råds dombref i arfstvisten mellan herr Erik Eriksson och herr Ture Turesson. Kalmar 1473.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. K. H. Karlsson, Arfstvisten . . . (se föreg.), 1908, s. 101—04.

1079. Rikets råds dombref med förklaring att herr Erik Eriksson och herr Ture Turesson ej skulle lida något intrång i fråga om eganderätt till Räfvelsta, till dess rådet finde tillfälle döma i deras tvistemål. Kalmar 1474.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. K. H. Karlsson, Arfstvisten ... (se föreg.), 1908, s. 104—08.

1080, 1081 vacant.

8. Diverse stadgar.

- 1082 (592). Stadga för klockare i Upsala. (Uppges vara fr. Magnus Ladulås' tid.)
Hdskr. A. Cod. Ups. B 13 (fr. sen. h. 1400-t.). —
 B. Cod. Ups. (*Celses* saml. N:o 14, 4:o) fr. sl. 1400-t.
Edit. H. Reuterdahl — — — (Eft. cod. B.)
- 1083 (593). Stadga för klockare i Åbo kyrka (»Åbo klockarelag».)
Hdskr. — — —
Edit.
 a) H. Reuterdahl — — — (Hdskr:en, cod. Holm. A 57, som här kallas »Codex Cederhielmianus», är ej fullständigt publicerad af R.)
 b) R. Geete, Åbo klockarelag, i Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 55—66; här fullständig. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1903.)
1084. Handling rörande Vadstena klostres fridlysta område.
Hdskr. Cod. Ups. C 46 (fr. midt. o. sen. h. 1400-t.).
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 223. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1911; se N:o 1118.)
1085. Linköpingsbiskopen Nils' stadga för Vadstena klostres ekonomi af år 1443. Med förnyad konfirmation af 1448.
Hdskr. A. Cod. Ups. C 46 (fr. midt. o. sen. h. 1400-t.). —
 B. Cod. Ups. C 74 (fr. samma tid). Dennas text,

- ursprungl. ordagrant stämmande med C 46, har senare blifvit bragt till öfverenastämmelse med ordalydelsen i red. af 1451 (se N:o 1092) eller har möjligen varit koncept till denna.
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 153—72; konfirmationen af 1448 s. 167—68. (Bil. t. SFS:s årsmöte 1907.) — (Eft. cod. A.)
1086. Generalkonfessorn Johannes Borquardis förmaning till nunnorna i Vadstena kloster. Vadst. 1444.
Hdskr. Cod. Ups. C 50 (fr. midt. o. sen. h. 1400-t.).
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 209—12. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1910.)
1087. Abbedissan Bengtas stadga för Vadstena nunnekonvent fr. tiden 1444—47.
Hdskr. Cod. Ups. C 50 (fr. midt. o. sen. h. 1400-t.).
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 213—17. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1910.)
1088. Biskop Nils' i Linköping bref med förbud mot intrång i Vadstena klostres rättigheter. Vadst. 1445.
Hdskr. A. Cod. Ups. C 46 (fr. midt. o. sen. h. 1400-t.). —
 B. Cod. RA. D 11 (f. d. A 48, fr. samma tid).
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 234—36. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1911.) — (Eft. cod. A.)
1089. Biskop Nils' visitationsstadga för Vadstena kloster af jan. 1448 med bekräftelse af brödrakonventets stadga för abbedissan Ingeborg Gertsdotter.
Hdskr. A. Cod. Ups. C 74 (fr. midt. 1400-t.). —
 B. Cod. Ups. C 46 (fr. samma tid), defekt i början.
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 191—205. (Bil. t. SFS:s årsmöte 1909.) — (Eft. cod. A.)
1090. Ordning vid val af confessor generalis i Vadstena kloster (fr. midt. 1400-t.).

Hdskr. Cod. Ups. C 74 (fr. midt. 1400-t.).

Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 107—24. (Bil. t. SFS:s årsmöte 1905.)

1091. Ordning vid abbedisseval i Vadstena kloster (fr. midt. 1400-t.).

Hdskr. Cod. Ups. C 74 (fr. midt. 1400-t.).

Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 73—105. (Bil. t. SFS:s årsmöte 1904.)

1091 a. Biskop Nils' i Linköp. stadga om åtgärder i afs. på Vadstena klosterns nybyggnader. Vadst. 1450. Se N:o 1070.

• 1092 (*597). Biskop Nils' stadga för Vadstena klosterns syssloman, gårdsmästare m. fl. 1451. (Utgör en yngre red. af stadgan af 1443; se N:o 1085.)

Hdskr. Cod. Havn. Kgl. Bibl. (Thott N:o 600, fr. 1461).
Edit.

a) J. E. Rietz — — —

b) G. E. Klemming — — —

Denna red. utgör ett utdrag ur och bearbetning af klosterregeln af 1451 (se N:o 275) eller dess föregångare och är stadfäst af bisk. Nils 1452. (Resten af sista stycket i N:o 597 utgår under hänvisning till N:o 1085.)

III. Handlingar. (Diplom, bref, testamenten o. d.)

1. Samlingar. (Diplomatarier, registraturer, kopieböcker, brevsamlingar o. d.)

a. Allmänt.

1093 (598). Diplomatarium Svecanum. — Svenskt diplomatarium, utg. af J. G. Liljegren, Vol. 1—2 (åren 817—1310): Ort-, person- o. sakregister, utarb. af K. H. Karlsson (afslutadt af L. M. Bååth). Sth. 1910. 4:o. — (3), 157 s.

1093 a — utg. af Riksarkivet genom Sven Tunberg. Bd 6: 2 (åren 1351—1352: juni). Sth. 1916. 4:o. — S. 265—360. (Inneh. N:o 4664—4821.)
Rec. Y. Briloth i Kyrkoh. årsskr. 18 (1917): Anm. o. gr. s. 30—34.

1094 (599). Svenskt Diplomatarium [Ny följd] fr. o. med år 1401. Utg. af Riksarkivet. D. 4. Suppl. till åren 1401—1420, utg. genom K. H. Karlsson, H. 1—2*. Sth. 1903, 04. 4:o. — 240 s. (ej fortsatt). — Inneh. suppl. till år 1401—1407: mars.

1095. Akter rörande ärkebiskopsvalet i Uppsala 1432 samt striden därom mellan k. Erik och svenska kyrkan, utg. af Algot Lindblom. Upps. 1903. 8:o. — XVI, 150 s. = Skr. utg. af Kyrkohist. föreningen IV: 2.
Däribland sju aktstycken på svenska, här införda på resp. år.
Rec. (Sv.) Hist. tidskr. 24 (1904) s. 80.

1096. Sankta Annas prebenda i Skara. Historik och handlingar. Utg. af Nat. Beckman. I Västerås fornm.-fören:s tidskr. Bd 3: h. 7/8 (1915) s. 142—57.
Inneh. 15 handl. på svenska fr. åren 1370—84. Här införda på resp. år.
1097. Anteckningar förda (1457—59) af diakonen i Vadstena kloster Ricardus Benedicti rör. klostrets utgifter för en altartafla beställd hos konstnären Hans Hesse i Lübeck.
Hdskr. Orig. på pp. i Upps. univ.-bibl.
Edit. H. Cornell, Konsthist. sällskapets publikation 1916, s. 34—37. (Jfr B N:o 2104.)
- 1098 (601). Bidrag till Skandinaviens historia ur utländska arkiver saml. o. utg. af C. G. Styffe. D. 1—5. Sth. 1859—84. 8:o.
— — —
Rec. — — —
Jfr *Th. Hjelmqvist*, Rättelser o. förkl. t. fsv. texter, 1913, s. 37—40. (Se B N:o 1752.)
1099. Bref rörande några af biskop Hans Brasks jordegdomar.
Hdskr. »Brasks kopiebok», Cod. Linc. (ny sign.) *Kh. 53*.
Edit. E. Arnell, Bidrag till bisk. Hans Brasks lefnads-teckning, 1904, Bil. s. 40—45.
Inneh. 6 bref på sv. från åren 1513 (2 st.), 1515 (2) o. 1520 (2). (Se B N:o 1538.) Här införda på resp. år.
- 1100 (609). Eriks af Pommern skattebok (jordebok) för 1413.
— — —
Edit. — — —
Jfr *S. T[unber]g* i (Sv.) Hist. tidskr. 36 (1916) s. 117.
1101. Handlingar, dombref m. m. (8 st.) hörande till arfstvisten mellan Erik Eriksson (Gyllenstjärna) och Ture Turesson (Bjelke) 1451—80, efter pp.-hdskr. i Sv. Riksark., utg. af K. H. Karlsson, Sth. 1908, s. 85—111. (Se N:o 971.)
- 1102 vacant.

1103. Norges gamle Love. Række II (1388—1604). Ifølge offentlig Foranstaltning udg. ved Absalon Taranger. Bd 1: 1—3; 2: 1. Christia 19(04—)12—14. St. 8:o. Inneh. Bd 1: 1—2 (tr. 1904—12) utgör Tekst: 1388—1447, XXXVI, (2), 726 s. — 1: 3 (1912): Registre ved O. A. Johnsen. 6, CCLXXXVIII s. — Bd 2: 1 (1914) utgör Tekst: Statens Lovgivn. 1448—82. 311 s. Innehåller äfven en mängd urkunder på svenska, Række I, (5 band) däremot utgör en samling af rent norska lagar.
1104. Vadstenabrodern Peder Månssons bref på svenska från Rom till Vadstena kloster åren 1508—19. Efter orig. i Sv. Riksarkivet och Uppsala Univ.-bibliotek utg. af R. Geete. Sth. 1915. 8:o. = Småstycken på forn svenska 2:a ser., 1900—16, s. 297—348. (Bil. t. SFS:s årsmöte 1915.)
Utgöra 9 bref efter orig. å pp., dels i Riksark. (N:is 1—5 o. 9), dels i Upps. (N:is 6—8). Här införda å resp. år.
Rec. (Sv.) Hist. tidskr. 35 (1915) s. 115.
Kyrkohist. årskr. 16 (1915) s. 385.
Jfr *H. Schück*, Peder Månssons bref [med anl. af ofvannämnda edition], i Post- o. Inr.-tidn. 1915: N:o 127 A (5 juni). — 2½ helspalt.
- 1105 (625). Peder Månssons bref från Rom till Vadstena kloster (3 st.) af år 1515, 1516 o. 1518.
Hdskr. — — —
Edit.
a) (U. v. Troil) Skrifter — — —
b) R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 320—33. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1915.)
- 1106 (*633). Vestgöotalagmannen Ture Jönssons bref om uppresningen emot k. Kristiern II i sydvestra delen af riket 1521. 13 handlingar på svenska.
Hdskr. Koncept dels i Sv. Riksark. (N:is 1—6), dels i Danska Rigsark. (N:is 7—13).
Edit. C. G. S[medberg] i Västerås fornm.-fören:s tidskr. Bd 2: h. 1 (1901) s. 8—24: »Äldre handlingar ang. Västergötland.»

1107. Urkunder från perioden 1351—1400 [belysande pantsättning af jord], utg. af A. W. Gadolin. Bil. till A. W. Gadolin, Pantsättning af jord enl. medeltida svensk landsrätt, 1909. (Se B N:o 2409.)

Af de här aftryckta urkunderna, tillsammans 49 st. (alla efter orig. å perg. i Sv. Riksark.), äro 32 på svenska, de öfriga på latin. De förra redovisas i afd. III: 2 under resp. år.

b. Angående särskilda landsdelar och orter.

Finland.

1108. Akter och undersökningar rörande Finlands historia intill år 1401. Utg. af Ad. Neovius. H:fors 1912. 8:o. — VI, 334 s. = Historiall. arkisto 23 (1912) 1: 3. Afser att komplettera Hausen, Finl:s medelt.-urkunder, 1910 (se följ.).
Jfr P. O. v. Törne i (Sv.) Hist. tidskr. 33 (1913) s. 104.
1109. Finlands medeltidsurkunder, samlade och i tryck utgifna af Finlands Statsarkiv genom Reinh. Hausen. Bd 1—2. H:fors 1910—15. 4:o. — Bd 1: (4), 594 s. — 2: (2), 594 s.
Bd 1: Till 1400. — 2: 1401—1430.
Rec. [E. Hildebrand] i (Sv.) Hist. tidskr. 31 (1911): Öfv. o. gr. s. 87—88.
1110. Finland i Stockholms stads medeltida »tänkeböcker». Af Reinh. Hausen. I Skrifter utg. af Sv. litt.-sällsk. i Finland cxii: Förhandl:ar o. uppsatser 26 (1912) s. 95—108. H:fors 1913. 8:o.

Jönköping.

1111. Jönköpings stads tänkebok från 1456—1548, utg. af C. M. Kjellberg. Jönköp. 1910—15. 8:o. — 164 s. Bil. t. Meddelanden fr. Norra Smålands forn.-fören. H. 2—4.
Början (s. 1—48) af tänkeboken utgafs först af Ax. Ramm säs. Bil. t. nämnda Meddel. h. 1 (1907), men makulerades och omtrycktes af Kjellberg i samma Meddel:s h. 4 (1915), sedan han slutfört

1 b. Ang. särskilda landsdelar och orter. [1112—1115]

fortsättningen. Publikationen föreligger alltså numera färdig i Kjellbergs edition.

Hdskr. Orig. i Jönköpings Rådhusarkiv, 101 bl. fol.

Kalmar.

1112. Kalmar stads tänkebok från 1400-talet.
Hdskr. Cod. Ups. E 211, perg.
Edit. Outgifven.
Utdr. N. Beckman, Studier i utgivna fornsvenska handskrifter (SFSS. 44), 1917, s. 237—40. (Inneh. utdr. fr. år 1409—37 o. 1474.)

Sigtuna.

1113. Källor till Sigtuna stads och Sigtunabygdens historia. (Utg. af Ol. Palme.) 1. Sigtuna stads privilegier. Sigt. 1914. 8:o. — xv, 104 s.
Rec. H. B[rul]in, (Sv.) Hist. tidskr. 35 (1915) s. 46.

Stockholm.

1114. Stockholms stadsböcker från äldre tid. Utg. af Samf. f. utg. af hdskr. rör. Skand:s hist. Ser. I: 1—2; Ser. II: 1; Ser. III: 2. Sth. 1876—1917. 8:o.
Ser. I. Jordeböcker. D. 1: Sths stads jordebok 1420—74. Sth. 1876. D. 2: D:o d:o 1474—98. Sth. 1889, 1914. (Se N:o 1115.)
Ser. II. Tänkeböcker. D. 1: Sths stads tänkeböcker 1474—1483 samt burspråk. Sth. 1917. (Se N:o 1115 b.)
Ser. III. Räkenskaper. D. 2: Sths stads skottebok 1501—10. Sth. 1889, 1915. (Se N:o 1115 a.)
Jfr S. Clason, Stockholms återfunna stadsböcker fr. medelt., 1903. (Se B N:o 1199.)
- 1115 (*656). Stockholms stads jordebok 1420—1498. Utg. genom H. Hildebrand. D. 1—2. Sth. 1876, 1889, 1914. 8:o. — D. 1 (1420—74), 1876. (6), 458 s. D. 2 (1474—98), 1889, 1914. (4), 322 s. — D. 2: 2, omfattande 1495—98, utg. genom L. M. Bååth, som äfven skrifvit företalet. = Stockholms stadsböcker från äldre tid. Utg. 6—181340. Fornsv. bibliogr. Suppl.

af Samf. f. utg. af hdskr. rör. Skand:s hist. Ser. I. Jordeböcker. (Se N:o 1114.)

Hdskr. — — —

- 1115 a (*657). Stockholms stads skottebok 1501—1510. Utg. genom H. Hildebrand. Sth. 1889, 1915. 8:o. — (4), 360 s.

= Stockholms stadsböcker från äldre tid. Utg. af Samf. . . (se föreg.). Ser. III. Räkenskaper. D. 2. (Se N:o 1114.)

Hdskr. — — —

- 1115 b. Stockholms stads tänkeböcker 1474—1483 samt burspråk. Utg. . . med understöd af samfundet Sankt Erik genom E. Hildebrand. D. 1. Sth. 1917. 8:o. — XIV, (1), 573 s. = Stockholms stadsböcker från äldre tid. Utg. af Samf. . . (se föreg.). Ser. II. Tänkeböcker. (Se N:o 1114.)

Hdskr. i Sths Rådhusarkiv.

Stockholms tänkeböcker fr. medeltiden, märkta med bokst. *A—M* + 3 osignerade, utgöra numera 11 vol., sedan 4 gått förlorade. De bevarade (litt. *C—I, L* o. 3 osign.) omfatta åren 1474—99, 1504—07 o. 1511—20. De saknade vol. (*A, B, K* o. *M*) ha innehållit tiden fr. midten af 1460-talet t. o. m. 1473 samt åren 1500—03 o. 1508—10.

Vadstena kloster.

1116. Handlingar på svenska rör. »Vårfrupanningen» till Vadstena klostrets byggnad och underhåll. Efter gamla hdskr. utg. af R. Geete. Sth. 1906. 8:o. = Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 125—52. (Bil. t. SFS:s årsmöte 1906.)

Inneh. åtta urkunder efter hdskr. i Riksark. o. Upps. UB. (se de särsk. numren), näml. 1. H. Birgittas uppenbar. om »vårfrupanningens» utgörande (Revel. extrav. cap. 32). — 2. Om »vårfrupanningen». — 3. K. Håkans bekräftelsebref 1361. — 4. K. Albrekts d:o 1374. — 5. K. Kristofers d:o 1442. — 6. K. Karl Knutssons d:o 1450. — 7. Vadstenakonventens skrivelse 1458. — 8. K. Kristiern Is bekräftelsebref 1461.

1117. Fyra handlingar rör. Vadstena klostrets privilegier (1440 o. 1458), abbedissans årliga redovisning och klosterfolkets

tarf af kost och föda. Efter gamla hdskr. utg. af R. Geete. Sth. 1914. 8:o. = Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 281—95. (Bil. t. SFS:s årsmöte 1914.)

Hdskr. N:o 1 efter orig. å perg. i Riksark., N:o 2 eft. cod. Ups. *C 46*, N:o 3 o. 4 eft. cod. Riksark. *D 11*. (Se de särsk. art.)

1118. Nio handlingar rör. Vadstena klostrets fridlysta område, dess inhägnad, tomter och byggnad samt frihet från intrång. Efter gamla hdskr. utg. af R. Geete. Sth. 1911. 8:o. = Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 221—42. (Bil. t. SFS:s årsmöte 1911.)

Hdskr. Konventens beslut 1390 att ej afhända klostret några tomter (N:o 2) är aftryckt efter cod. Riksark. *D 11*, de öfriga åtta efter cod. Ups. *C 46*. (Handlingarna återfinnas på resp. år.)

1119. Privilegie- och skyddsbref för Vadstena kloster, utfärdade af k. Kristofer åren 1442 (3 st.) o. 1444 (1 st.). Efter en Upsala-hdskr. utg. af R. Geete. Sth. 1908. 8:o. = Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 173—90. (Bil. t. SFS:s årsmöte 1908.)

Hdskr. Cod. Ups. *C 46* (fr. midt. 1400-t.). — (Se de särskilda stadgarna på sina resp. år.)

1120. Tvänne stadgar rör. förbättrad observans inom Vadstena kloster, utfärdade af Johannes Borquardi (1444) och Bengta Gunnarsdotter (1444—47). Efter en Upsala-hdskr. utg. af R. Geete. Sth. 1910. 8:o. = Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 207—17. (Bil. t. SFS:s årsmöte 1910.)

Hdskr. Cod. Ups. *C 50* (fr. midt. o. sen. h. 1400-t.).

2. Enstaka aktstycken. (Kronologiskt.)¹⁾

1121. Niclis Erlendsons pantbref å sina egendomar och kvarnar för 29 lödiga mark till Knut Assarsson (»Knut Kaja»). Nydal 1356.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksarkivet.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättning af jord enl. medelt. sv. landsrätt, 1909, s. 266 (N:o 10). Jfr N:o 1107.
1122. Niclis Birnas pantbref å gods i Vidbo s:n till Philipus Bonde för förskjutna 100 mark pänningar. U. o. 1364.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättning af jord . . . , 1909, s. 269 (N:o 16).
1123. Gotskalk Wikmansson afstår från eganderätten till 5 örtugland jord i Köpedal, Säby s:n, som pantförskrifvits till Lauris Ingebjörnsson. U. o. 1366.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . . , 1909, s. 270 (N:o 18).
1124. Kaniken i Upsala Lafrins Niclisson pantsätter för gäld sin gård i Danmarks s:n och 13 örtog land jord i Husby-Sjutolft till Olof Diäkn. U. o. 1366.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . . , 1909, s. 270—71 (N:o 19).
1125. Ragnvald i Hanaval jämte tolfmannanämnd verkställer konungsdom medelst utmätning hos en viss Benedikt i Åby för skuld till Laurens Ingebjörnsson. Tjurbo härads-ting 1366.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . . , 1909, s. 271.

¹⁾ Här må för beaktande hänvisas till noten å sid. 225 i hufvudskriften fr. 1903.

1126. Haquon Jonsson, byaman i Söderköping, pantförskrifver till Peter Tomasson åtta örtog land i Stensäter för en skuld på åtta mark pgr. U. o. 1367.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . . , 1909, s. 271—72.
1127. Häradshöfd. i Tjust Lafrens Vyelmason betygar å herr Magnus Gislessons vägnar, att Björn i Glo pantsatt till herr Bo Jonsson, Östgöta lagman, gods i Glo med alla tillagor för 83 mk nya pgr. U. o. 1368.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . . , 1909, s. 272.
1128. Häradshöfd. Holmb i Norrbo hundare betygar, att Magnus Petersson af Frövi till ärlig man Laurens Ingebjörnsson för gäld af 8 skepp:d koppar eller 8 läster korn pantsatt sitt gods Frövi med alla tillagor. U. o. 1368.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . . , 1909, s. 272—73.
1129. Sven Jonsson förpantar sitt gods i Virkesjö till Magnus Lennasson o. Peter Goke för gäld å tio gilla mark. U. o. 1368.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . . , 1909, s. 273.
1130. Hintza van Ranten o. hans husfru pantförskrifva till ärlig man Bo Jonsson sitt gods Klingsboda i Skedvi s:n för en skuld å 20 skepp:d koppar. Sth. 1370.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . . , 1909, s. 273—74.
1131. Gudmund Grens salubref å Västorp till Skarakaniken Beno Henrici Korp. Skara 1370.
Hdskr. Vidim. afskr. å perg. från 1392 i Skara. (Jfr Riksark:s pgr. 954.)

- Edit.* N. Beckman, S. Annas prebenda i Skara, 1915, s. 149.
1132. Leek Offradsson, ridd., pantförskrifver till herr Erik Ketilsson, Sveriges marsk, alla sina ärfda jordagods i Vgl. för 200 löd. mk silfver. Sth. 1371.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . ., 1909, s. 274.
1133. Henrik Morin, fogde i Nyköping, tilldömer Laurens Ingebjörnsson 4 örtugland jord i Aby, Sala s:n, med hus o. tillagor för försträckta 40 marker pgr till Bändich i Åbo. Arosiæ 1371.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . ., 1909, s. 275.
1134. Ridd. Jonis Hiärne erkänner sig hafva pantsatt till abboten o. konventet i Nydala allt sitt gods i Västra h:d o. Njudung för tre goda och gilla oxar samt 15 marker pgr efter gamla räkningen. U. o. 1372.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . ., 1909, s. 275.
1135. Nils Martinssons skuldebref till kaniken i Skara Beno Korp. Skara 1372.
Hdskr. Vidim. afskr. fr. 1392 i Skara. (Jfr RA:s pgbr. 1050.)
Edit. N. Beckman, S. Annas prebenda i Skara, 1915, s. 149—50.
1136. Nils Martinssons fullmakt för Gisle Assursson att på ting hembjuda hans gård Gerum till kaniken Beno Korp. Skara 1373.
Hdskr. Vidim. afskr. å perg. fr. 1392 i Skara. (Jfr RA:s pgbr. 1055.)
Edit. N. Beckman, S. Annas prebenda i Skara, 1915, s. 150.

1137. Nils Martinssons salubref på gårdar i Gerum o. Loringa till kaniken Beno Korp. Skara 1373.
Hdskr. Vidim. afskr. å perg. fr. 1392 i Skara. (Jfr RA:s pgbr. 1056.)
Edit. N. Beckman, S. Annas prebenda i Skara, 1915, s. 150—51.
1138. Arvids i Smedby salubref å Svenningstorp vid Skara till kaniken Beno Korp. Skara 1373.
Hdskr. Vidim. afskr. å perg. fr. 1392 i Skara. (Jfr RA:s pgbr. 1060.)
Edit. N. Beckman, S. Annas prebenda i Skara, 1915, s. 151.
1139. Häradshöfd. Bengt Arwidssons intyg att Nils Martinssons gård i Gerum lagligen hembjudits. Gerum 1374.
Hdskr. Vidim. afskr. å perg. fr. 1392 i Skara. (Jfr RA:s pgbr. 1113.)
Edit. N. Beckman, S. Annas prebenda i Skara, 1915, s. 151—52.
1140. Håkan Ellefssons salubref å Vika kvarn i Marum, Skånings h:d, till kaniken Beno Korp. Skara 1375.
Hdskr. Vidim. afskr. å perg. fr. 1392 i Skara. (Jfr RA:s pgbr. 1156.)
Edit. N. Beckman, S. Annas prebenda i Skara, 1915, s. 152.
1141. Dan Brokas förpantning af Filsbäck i Sunnersberg till kaniken Beno Korp. Skara 1376.
Hdskr. Vidim. afskr. å perg. fr. 1392 i Skara. (Jfr RA:s pgbr. 1206.)
Edit. N. Beckman, S. Annas prebenda i Skara, 1915, s. 152—53.
1142. Håkan Brynolfssons salubref å Karstorp i Gerum till kaniken Beno Korp. Skara 1377.
Hdskr. Vidim. afskr. å perg. fr. 1392 i Skara. (Jfr RA:s pgbr. 1304.)
Edit. N. Beckman, S. Annas prebenda i Skara, 1915, s. 153—54.

1143. Håkan Skräms salubref å Bredegården i Hornborga till kaniken Beno Korp. Skara 1378.
Hdskr. Vidim. afskr. å perg. fr. 1392 i Skara. (Jfr RA:s pgbr. 1315.)
Edit. N. Beckman, S. Annas prebenda i Skara, 1915, s. 154.
1144. Joan Salomonsson erkänner sig hafva pantsatt sin hustrus ägoområde i Svenstorp för 24 mk pgr till Sven Oarsson i Bringtofta att igenlösas före nästa s. Michels dag. U. o. 1378.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . ., 1909, s. 275—76.
1145. Västerås rådhusrätts dom, som med anl. af att Olof Munk vägrat återlösa sin till en viss Ragvald i Köpesta, Harbo s:n, pantsatta tomt i Västerås, tilldömer nämnde Ragvald denna. Västerås 1378.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . ., 1909, s. 276.
1146. Byfogden Valters salubref å Ulwagraw i Ledsjö till kaniken Beno Korp. Skara 1380 ell. 1378 (beroende på tolkningen af dateringen).
Hdskr. Vidim. afskr. å perg. fr. 1392 i Skara. (Jfr RA:s pgbr. 1531.)
Edit. N. Beckman, S. Annas prebenda i Skara, 1915, s. 154—55.
1147. Tyrgils Pedarsson erkänner sig hafva till Ravald Pampe pantsatt allt sitt gods i Västergötl. för 32 mk pgr att igenlösas inom fyra år. Sthlm 1380.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . ., 1909, s. 276—77.
1148. Lydeka Ketilbers salubref å Packatomt i Lödöse m. m. till kaniken Beno Korp. Skara 1381.

- Hdskr.* Vidim. afskr. å perg. fr. 1392 i Skara. (Jfr RA:s pgbr. 1583.)
Edit. N. Beckman, S. Annas prebenda i Skara, 1915, s. 155.
1149. Västgöotalagmannen Laurens Björnsons o. två andra mäns intyg, att Olof Blacke till Thyrne Skytte pantsatt två gårdar i Kroxtorp. Hvalstads kyrka 1383.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . ., 1909, s. 277.
1150. Olaf Staffanson erkänner sig hafva till abboten o. konventet i Alvastra pantsatt all sin jord i Haddatorp, Hede s:n. U. o. 1384.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . ., 1909, s. 277—78.
1151. Dan Brokas förpantning å Östorp i Vinköl, Skalmeja m. m. till kaniken Beno Korp. Västerås 1384.
Hdskr. Vidim. afskr. å perg. fr. 1392 i Skara. (Jfr RA:s pgbr. 2009.)
Edit. N. Beckman, S. Annas prebenda i Skara, 1915, s. 156.
1152. Skarabisk. Nils' bref ang. presentationsrätt för donators släktingar. Husaby 1384.
Hdskr. Vidim. afskr. å perg. fr. 1392 i Skara. (Jfr RA:s pgbr. 2057.)
Edit. N. Beckman, S. Annas prebenda i Skara, 1915, s. 156.
1153. Biskop Nils' bref ang. ägobyte m. m. mellan kyrkan o. kaniken Beno Korp. Husaby 1384.
Hdskr. Vidim. afskr. å perg. fr. 1392 i Skara. (Jfr RA:s pgbr. 2058.)
Edit. N. Beckman, S. Annas prebenda i Skara, 1915, s. 156—57.

1154. Knut Karlson pantsätter 2 öresland i Myra, Rinkaby s:n, till biskop Thord i Strängnäs för en skuld på 26 marker reda pgr. Walanäs 1385.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . . , 1909, s. 278—79.
1155. Märten Unges pantbrief till Jonis Benedictsson på gods i Ryslutorp, Gilstada s:n. U. o. 1385.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . . , 1909, s. 279.
1156. Bendict Magnusson pantförskrifver till ärkebisk. Henrik i Upsala ett markland jord i Viby, Dalby s:n, för 80 mk pgr. Ups. 1386.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . . , 1909, s. 279—80.
1157. Tymme Gutower o. hans husfru pantförskrifva till Hannus Zewal sitt gods i Ulfunda, Bromma s:n, för en skuld å 54 mk sv. pgr. Sthlm 1389.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . . , 1909, s. 280—81.
1158. Assor, kyrkopräst i Hynderyd, pantsätter till Josse Skytta sitt gods i Tofta för 30 mk o. några nötkreatur. Berga 1389.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . . , 1909, s. 281—82.
1159. Hallor Stensson pantsätter till ridd. Nicholas Jönisson, kallad Svarte skåning, sitt gods i Stödringstorp för en länfången summa af 35 mk. Skara 1390.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . . , 1909, s. 282.

1160. Vadstenakonventens beslut att ej afhända klostret tomter inom eller nära dess inhägnad. Vadst. 1390.
Hdskr. Afskr. fr. 1475 i cod. D 11 (f. d. A 48) i Sv. Riksark.
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 223—25. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1911.)
1161. Kadrin Philpusdotter pantsätter $\frac{1}{2}$ markland jord i Scora by, Stigtomta s:n, för 60 mk pgr till abbotten o. konventet i Julita kloster. U. o. 1394.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . . , 1909, s. 282—83.
1162. Ingeborg Thiälvadotter pantsätter till Vadstena kloster sitt gods i Getaryd, Svartatorps s:n, för 10 mk, som hon blef skyldig klostret i »stora aflaten». Vadst. 1396.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . . , 1909, s. 283.
1163. Råfätetingsdom af ridd. Karl Ulfson af Tofta, konungens ombud, o. ridd. Erengisl Niclisson, lagman i Södermanl., hvarigenom Julita kloster tilldömes den af husfru Katrin Philpusdotter till klostret pantsatta jord i Skora, Stigtomta s:n, hvilken jord ej inlösts för utfästa 60 mk pgr. Nyköp. 1397.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . . , 1909, s. 283—84.
1164. Laurens Anundsson pantförskrifver till Niclis Gudtorsson sitt gods Kolsäter i Ber[g]säter s:n för 16 mk reda pgr. Axvall 1399.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . . , 1909, s. 284.
1165. Hemming Lafrinsson pantsätter till biskop Thord i Strängnäs sitt gods Malmberg i Thorpa s:n för en skuld på 37 mk. Strängn. 1399.

- Hdskr.* Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . ., 1909, s. 284—85.
1166. Ridd. Arvid Benctsson pantsätter sina gods Ullavi o. Stensrum i Tjust till ridd. Benct Niclisson för en lån-fången summa af 150 mk pgr. Ängsö 1399.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . ., 1909, s. 285.
1167. Pötar Diäkn, underlagman i Västergötl., tilldömer vid rättareting i Hvalstada herr Niclis Svartaskåning alla de köp- o. pantegods han innehade i Vartofta h:d af Västergötl., hvilka alla lagligen uppbudits. Hvalstada 1399.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . ., 1909, s. 285—86.
1168. De äldstes i Vadstena kloster instruktion för abbedissans årliga redovisning. Odat. (troligen fr. börj. af 1400-t., ej äldre).
Hdskr. Cod. D 11 (f. d. A 48) i Riksark. (fr. midt. af 1400-t.), afskr. efter en gammal handling, »som primitiui oc seniores samansatte».
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser, 1900—16, s. 290—93. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1914.)
1169. Ingevald Diäkn i Kumla och hans husfru Margaretha Laurensdotter i Dingtuna pantförskrifva jord i flera socknar för ett lån af 160 mk sv. pgr. U. o. 1400.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. A. W. Gadolin, Pantsättn. af jord . . ., 1909, s. 286.
1170. Biskop Knuts i Linköping bref om erläggande af tomt-hyra för en åt honom upplåten tomt i Vadstena. Vadst. 1404.
Hdskr. A. Afskr. i Örnhielms afskriftssaml. i 4:o T. III, i Vitt.-akad. — B. Cod. Ups. C 46 (fr. midt. 1400-t.).

- Edit.*
 a) Sv. Dipl. N. F. D. 1, N:o 467. (Eft. cod. A.)
 b) R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 228—29. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1911.) — (Eft. cod. B.)
1171. Biskop Knuts bref ang. viss af honom innehafd tomt i Vadstena. (Jfr föreg.) Vadst. 1429.
Hdskr. Cod. Ups. C 46 (fr. midt. 1400-t.).
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 229—30. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1911.)
1172. Uppsala domkapitels bref till k. Erik med redogörelse för dess val af Olof till ärkebiskop 1432.
Hdskr. Afskr. i Örnhielms saml. i Vitt.-akad.
Edit.
 a) (H. Spegel) Skriftel. bevis, 1716, s. 32.
 b) Er. Olai, Chronica, SRS. II: I, 1828, s. 146.
 c) A. Lindblom, Akter rör. ärkeb.-valet 1432 . . ., 1903, s. 3—4. (Se N:o 1095.)
1173. K. Eriks bref till Uppsala domkapitel med uppmaning att postulera bisk. Thomas i Strängnäs till den afl. ärkeb. Jöns' efterträdare. Helsingborg 1432.
Hdskr. Afskr. i Örnhielms saml. i Vitt.-akad.
Edit. A. Lindblom, Akter . . . (se föreg.), 1903, s. 4—5.
1174. Uppsala domkapitels svar på k. Eriks bref [se näst föreg.] med förklaring o. anhållan om konungens gillande af Olofs val. Upps. 1432.
Hdskr. Afskr. i Örnhielms saml. i Vitt.-akad.
Edit. A. Lindblom, Akter . . . (se föreg.), 1903, s. 5—6.
- 1175 (706). K. Eriks svar på Upps. domkapitels skrivelse [se föreg.] om ärkeb.-valet efter Joh. Haquini 1432.
Hdskr. — — —
Edit.
 a) (H. Spegel) — — —

- b) A. Lindblom, Akter . . . (se föreg.), 1903, s. 6—8.
1176. Uppsala domkapitels svar på k. Eriks bref [se föreg.] med försök att blidka konungen och häfda domkapitlets rätt att företaga det gjorda valet. Upps. 1432.
Hdskr. Afskr. i Örnhielms saml. i Vitt.-akad.
Edit. A. Lindblom, Akter . . . (se föreg.), 1903, s. 8—9.
- 1177 (705). Magistratens i Uppsala intyg om domkapitlets rätt vid ärkebiskopsval. Upps. 1432.
Hdskr. — — —
Edit.
a) (U. v. Troil) — — —
b) A. Lindblom, Akter . . . (se föreg.), 1903, s. 48—49.
1178. K. Eriks bref till Upps. domkapitel med underrättelse att han tillsänder dem sin klerk Torlav Olavson fr. Bergen för att t. v. öfvertaga förvaltningen af Uppsala ärkebiskopsdöme. Skjoldenæs 1434.
Hdskr. Vidim. afskr. på perg., dat. Ups. 1434, i Sv. Riksark.
Edit. A. Lindblom, Akter . . . (se föreg.), 1903, s. 115—16.
- 1179 (*713). Biskop Thomas' varningsbref till k. Karl Knutsson 1436.
Hdskr. Orig. okänt. Afskr. i cod. *J 13* (»Bisk Magni Aboensis copiebok») i Sv. Riksark.
Edit.
a) Sv. Lagerbring, Saml. af åtskill. handl. i sv. hist. 3 (1758) s. 238—45. (Efter »afskrift af en gammal bok uti Ant. arch., meddel. af mag. Brocman», säkerligen identisk med den ofvan angifna afskr. *J 13*.)
b) J. H. Schröder — — —

- c) Odat. Sth. 1837. 8:o. — 8 s. (Efter afskr. i *J 13*.)
1180. Öfverenskommelse mellan tre grannbyar i Dalarna (omkr. Hedemora) ang. äganderätten till Brunna-ön i sjön Hofran. 1443.
Hdskr. Afskr. fr. 1600-talet »af ett gammalt pergamentsbref i Grådö». Afskriften upptäcktes af utg. i en bykista i Brunna by.
Edit. K. Trotzig, Ett nyupptäckt medeltidsbref från Dalarna. I Personhist. tidskr. 12 (1910) s. 34—35.
1181. Om »vårfrupänningen» till Vadstena klostrets underhåll. (Från omkr. midt. 1400-t.)
Hdskr. Cod. Ups. *C 46* (fr. midt. 1400-t.).
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 129. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1906.)
1182. Arfskifte efter väpnaren Peder Jonsson i Flishult ang. den lott, som tillfallit Esbjörn Båt, näml. Fårdala, Tibro kvarn m. m. i Vartofta, Kåkinda o. Marks härader. Vadst. 1455.
Hdskr. Orig. å Hedensberg; har förr tillhört Ekebladska saml. på Stola.
Edit. Vgl:s forn.-fören:s tidskr. Bd 1: h. 6/7 (1893) s. 23. (»Äldre handl. rör. Västergötl.»)
1183. Vadstenakonventens skrifvelse om »vårfrupänningens» stiftande och stadfästande af Sveriges konungar och biskopar samt påfvar. Vadst. 1458.
Hdskr. A. Cod. Ups. *C 46* (fr. midt. 1400-t.); innehåller dels ett koncept med ändringar o. öfverstrykningar samt dat. 1451 »nästa daghen for s. olafs dagh» [= 28 juli], dels en fullständig utskrift, den senare här återgifven. — B. Cod. Ups. *C 74* (fr. samma tid), något knapphändigare.
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 137—40. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1906.) — (Eft. cod. A.)

1184. Dombref af Rikssens råd rör. 1) herr Ture Stenssons morgongåfva till fru Birgitta Abrahamsdotter, 2) arf efter herr Ture Stenssons söner, och 3) k. Eriks bref ang. herr Abr. Broderssons gods i Sverige. Vadst. 1461.
Hdskr. Vidim. afskr. å pp. i Sv. Riksark.
Edit. K. H. Karlsson, Arfstvisten, emellan E. E:son Gyllenstjerna o. T. T:son Bjelke, 1908, s. 89—92. (Se N:o 971.)
1185. Rättegång med RR. Otto Torbjörnsson, hvarigenom han af rikets råd och Stockholms borgmästare o. råd dömes till döden för uppbringande af skepp o. gods tillhörande borgare i Danzig. Sthlm 1475.
Hdskr. Sthlms stads tänkebok för 1475 i Sths Rådhusark.
Edit. F. Ö[dberg], Vgl:s forn.-fören:s tidskr. Bd II: h. 4/5 (1904) s. 60—62.
1186. Herr Ture Turessons (Bjelke) bref rör. förlikningen med hans systerdotter fru Kristina Karlsdotter (änka efter herr Erik E:son Gyllenstjerna). Ups. 1480.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. K. H. Karlsson, Arfstvisten emellan E. E:son Gyllenstjerna o. T. T:son Bjelke, 1908, s. 108—11.
1187. Dombref rör. Åkerby i Häggeby s:n. Sigtuna 1490.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. K. H. Karlsson, Upplands lagmansdombok 1490—94, 1907, s. 101—02. (Se N:o 984.)
1188. Dombref rör. »vagalid» i Skebo ström. Gribby 1490.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. K. H. Karlsson, Uppl:s lagmansdomb. (se föreg.), 1907, s. 103—04.
1189. Dombref rör. jord i Örvik i Häfverö s:n. Ö. Gribby 1490.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. K. H. Karlsson, Uppl:s lagmansdomb. (se föreg.), s. 104—06.

1190. Dombref rör. Lydika ström i Ununge s:n. Nardinghundra ting 1491.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. K. H. Karlsson, Uppl:s lagmansdomb. (se föreg.), s. 106—07.
1191. Fastebref å Sibbarp i Fristad. Säm 1492.
Hdskr. Afskr. efter orig. å perg. tillhörigt folkhögskoleförest. A. Ahlström.
Edit. Vgl:s forn.-fören:s tidskr. Bd II: h. 6/7 (1907) s. 108.
1192. Laga syn mellan Stafby skog i Giresta o. Härfvesta i Fröslunda s:n. Lagunda 1492.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. K. H. Karlsson, Uppl:s lagmansdomb. 1490—94, 1907, s. 109—10.
1193. Peder Olofssons bref om Lydika ström. Edebo 1493.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. K. H. Karlsson (se föreg.), s. 108—09.
1194. Dombref rör. olaga byggning i en ström genom Löfsta o. Valö socknar. Källinge 1493.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. K. H. Karlsson (se föreg.), s. 111—12.
1195. Dombref rör. ett jordabyte mellan Vallby o. Skefve i Vaksala s:n. Slafsta 1493.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark.
Edit. K. H. Karlsson (se föreg.), s. 112—15.
- 1195a. Svenska riksrådets fullmakt för fyra rådsherrar samt borgmästare o. råd i Kalmar att öfverlämna staden till Nils Gädda. Sth. 1504.
Hdskr. Koncept (skrifvet af Laur. Andrea's hand) i Dan. Geheimeark.

Edit.

- a) C. G. Styffe, Bidr. t. Skand:s hist. 5, 1884, s. 21—22.
- b) N. Lindqvist, Studier över reformationstidens bibel-svenska . . ., 1918, Bil. s. 1—2. Faksim. pl. 1. (Se B N:o 1627 a.)
- 1195b. Laurentius Andrea's egenhändiga bref till abbedissan Anna [Fickesdotter Bylow] i Vadstena kloster. Strängn. 1508.
Hdskr. Orig. i Sv. Riksark.
Edit. N. Lindqvist, Studier . . . (se föreg.), 1918, Bil. s. 2—3. (Se B N:o 1627 a.)
1196. Vadstenabrodern Peder Månssons bref till Vadstena-konventet. Rom 1508.
Hdskr. Orig. på pp. i Sv. Riksark.
Edit. R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 299—303. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1915.)
1197. Peder Månssons bref till Vadstena. Rom 1510.
Hdskr. Orig. på pp. i Sv. Riksark.
Edit. R. Geete, Småst. . . . (se föreg.), s. 303—06. (I Bil. 1915.)
- 1198 (827). Peder Månssons bref till konventet i Vadstena. Rom 1511 ell. 1512.
Hdskr. — — —
Edit.
a) Sv. skriftprof — — —
b) R. Geete, Småst. . . . (se föreg.), s. 307—08. (I Bil. 1915.)
1199. Tvänne Peder Månssons bref till Vadstena. Rom 1512.
Hdskr. Orig. på pp. i Sv. Riksark.
Edit. R. Geete, Småst. . . . (se föreg.), s. 308—20. (I Bil. 1915.)
1200. Köpeaftal mellan biskop Brask o. Måns Andersson i Ormedal ang. hus å nämnda gård. Näfveberg 1513.

- Hdskr.* Cod. Linc. (ny sign.) *Kh. 53* (»Brasks kopie-bok»).
- Edit.* E. Arnell, Bidrag t. bisk. Hans Brasks lefnads-teckn., 1904, Bil. s. 41. (Se B N:o 1538.)
1201. Skiftesbref mellan Hans Brask o. Axel Larenson i Edby å Ormedal på Näfveberg. Vadst. 1513.
Hdskr. = föreg.
Edit. E. Arnell, Bidrag . . . (se föreg.), Bil. s. 41—42.
1202. Väpnaren Axel Larensens i Edby bekräftelsebref å bisk. Brasks förvärf af Ormadals skogslott och utmark. Vadst. 1515.
Hdskr. = föreg.
Edit. E. Arnell, Bidrag . . . (se föreg.), Bil. s. 40—41.
- 1203 (833). Peder Månssons bref till Vadstena kloster. Rom 1515.
Hdskr. Orig. på pp. i Upps. univ.-bibl. (föret i cod. Brenner ibid.).
Edit.
a) (U. v. Troil) — — —
b) R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 320—21. (I Bil. t. SFS:s årsm. 1915.)
Utdr. G. O. Hyltén-Cavallius, P. Månssons Stridskonst . . ., 1845, s. LXIV.
1204. Vadstenakonventens skiftesbref ang. ett jordbyte med bisk. Hans Brask å Hyttäng på Näfveberg. Vadst. 1515.
Hdskr. Cod. Linc. (ny sign.) *Kh. 53* (»Brasks kopie-bok»).
- Edit.* E. Arnell, Bidrag t. bisk. H. Brasks lefnadsteckn., 1904, Bil. s. 42—43.
1205. Biskop Brasks bref om instiftande af årlig gudstjänst i Askaby kloster till förmån för sig själf, sina vänner och alla kristna själar. Linköp. 1516.
Hdskr. Orig. å perg. i Sv. Riksark. (med Brasks och domkapitlets sigiller).

- Edit.* E. Arnell, Bidrag ... (se föreg.), 1904, Bil. s. 49—50.
- 1206 (835). Peder Månssons bref till Vadstena kloster. Rom 1516.
Hdskr. Orig. på pp. i Upps. univ.-bibl. (f. d. »cod. Brenner», som 1791 ägdes af akad.-rättn. Westerdahl).
Edit.
a) (U. v. Troil) — — —
b) R. Geete, Småst. på forn sv. 2:a ser., 1900—16, s. 322—27. (I Bil. t. SFS:s årsmöte 1915.)
Utdr. G. O. Hyltén-Cavallius, P. Månssons Stridskonst . . ., 1845, s. LXIV—LXV.
- 1207 (836). Peder Månssons bref till konventen i Vadstena kloster om ordens privilegier m. m. Rom 1518.
Hdskr. Orig. på pp. i Upps. univ.-bibl. (f. d. »cod. Brenner».)
Edit.
a) E. Benzelius — — —
b) (U. v. Troil) — — —
c) R. Geete, Småst. . . . (se föreg.), s. 327—33. (I Bil. 1915.)
Utdr. G. O. Hyltén-Cavallius, P. Månssons Stridskonst . . ., 1845, s. LXVI—LXVIII.
1208. Peder Månssons bref till Vadstena kloster. Rom 1519.
Hdskr. Orig. på pp. i Sv. Riksark.
Edit. R. Geete, Småst. . . . (se föreg.), s. 333—36. (I Bil. 1915.)
1209. Hustru Kirstin Birgesdotters, Jöns Eriksons i Sledstada änka, köpeaftal med bisk. Brask ang. hennes gård Götabol i Vingåker. Linköp. 1520.
Hdskr. Cod. Linc. (ny sign.) *Kh. 53* (»Brasks kopiebok».)
Edit. E. Arnell, Bidr. t. bisk. H. Brasks lefnadsteckn., 1904, Bil. s. 43—44.

1210. Bref, hvarigenom väpnaren Jöns Lunekarl i Häradstorp, Risinge s:n, till bisk. Brask pantförskrifver sitt gods Hult i samma socken. Linköp. 1520.
Hdskr. = föreg.
Edit. E. Arnell, Bidr. . . . (se föreg.), Bil. s. 44—45.
1211. K. Gustaf I:s framställningar till ständerna på mötet i Vadstena 1524. (Odat.)
Hdskr. Två koncept (A o. B), skrifna af kanslären Lauri Andreæ's hand, i Sv. Riksark.
Edit.
a) Handl. rör. Skand:s hist. 13, 1828, s. 86—92.
b) V. Granlund, K. Gust. I:s registratur 1, 1861, s. 252—56 (konc. A) o. 257—61 (konc. B).
c) N. Lindqvist, Studier över reformationstidens bibel-svenska . . ., 1918, Bil. s. 3—9 (konc. A) o. 9—13 (konc. B). Faks. pl. 2—3. (Se B N:o 1627 a.)
1212. K. Gustafs bref till frälsemännen, borgarna o. allmogen i Småland m. fl. ang. mot honom bedrifna stämplingar. Odat. [1525].
Hdshr. Orig. (af Laur. Andreæ's hand) i riksregistraturet i Sv. Riksark.
Edit.
a) V. Granlund, K. Gust. I:s registratur 2, 1864, s. 259—61.
b) N. Lindqvist, Studier över reformationstidens bibel-svenska . . ., 1918, Bil. s. 13—18. Faksim. pl. 4. (Se B N:o 1627 a.)
1213. Syn ang. råmärken mellan Kullings o. Vättle härader, förrättad af ståthåll. å Elfsborg Måns Brynteson Lilliehöök m. fl. 1525.
Hdskr. Afskr. fr. 1777 af en anteckning i »en gammal kyrkobok» i Hemsjö.
Edit. Vgl:s forn.-fören:s tidskr. Bd II: h. 6/7 (1907) s. 109.

1214. Riksråden Ture Jönsson (Tre rosor), Nils Classon (Halfmåne) o. Tord Bonde förrätta arfskifte mellan bröderna Måns Johansson Natt och Dag (som erhöill Brokind m. fl. gods) och Åke Johansson (som fick Göksholm m. fl. gods). Lindholmen 1526.
Hdskr. Afskr. fr. 1500-t. i »Margareta Grips kopiebok», förut tillhör. Banerska saml., nu Trolle-Bondes arkiv å Trolleholm.
Edit. Vgl:s forn.-fören:s tidskr. Bd II: h. 6/7 (1907) s. 110.
1215. Tvänne egenhändiga bref från Laur. Andreæ till abbedissan Ingegerd i Skokloster. Sth. 1527.
Hdskr. Orig. i Sv. Riksark.
Edit. N. Lindqvist, Studier över reformationstidens bibel-svenska . . ., 1918, Bil. s. 18—19 o. 19—20. Faksim. pl. 5 o. 6. (Se B N:o 1627 a.)

B.

LITTERÄRA HJÄLPMEDEL.